

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ZAJIŠTĚNÍ VÝNOSŮ TRESTNÉ ČINNOSTI –
VYBRANÉ OTÁZKY**

Autor práce: Michal Kozubík

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Michal Kozubík

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Zajištění výnosů trestné činnosti – vybrané otázky

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Seizure of Proceeds of Crime – Selected Issues

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

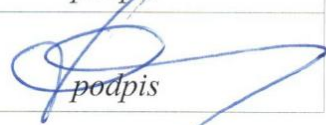
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): říjen 2024

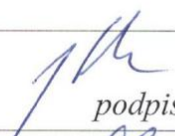
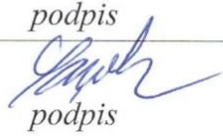
Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem bakalářské práce je jednoznačné vymezení zákonných podmínek, za kterých je možné použít zajišťovací úkony sloužící k odčerpání majetkových hodnot pocházejících z trestné činnosti v trestním řízení.

Vedlejším cílem práce je zhodnotit současnou právní úpravu předmětných zajišťovacích úkonů.

Student: Michal Kozubík	23.10.2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.	23.10.2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	11.11.2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	12.11.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	12.11.2024 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jiřímu Hruškovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KOZUBÍK, M., *Zajištění výnosů trestné činnosti – vybrané otázky: bakalářská práce*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 61 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jiří Hruška. Ph.D.

Klíčová slova: věc důležitá pro trestní řízení, nástroj trestné činnosti, výnos z trestné činnosti, náhradní hodnota, legalizace výnosů z trestné činnosti, trestní řád, orgány činné v trestním řízení

Bakalářská práce pojednává o zajištění majetku pocházejícího z trestné činnosti orgány činnými v trestním řízení. V první kapitole je uveden cíl a metodika bakalářské práce. Ve druhé kapitole je popsán historický vývoj trestněprávní úpravy dané problematiky v ČR až do aktuálního stavu, zároveň jsou zde blíže popsány její nejvýznamnější změny. Těžiště práce spočívá ve třetí kapitole, kde jsou definovány základní pojmy věc důležitá pro trestní řízení, nástroj trestné činnosti, výnos z trestné činnosti, náhradní hodnota a legalizace výnosů z trestné činnosti, které jsou pro bakalářskou práci nepostradatelné a zejména ve čtvrté kapitole, ve které jsou detailně charakterizovány jednotlivé zajišťovací instituty postihující majetek pocházející z trestné činnosti a zároveň jsou zde vymezeny zákonné podmínky pro jejich užití orgány činnými v trestním řízení. Poslední kapitola teoretické části je věnována Finančnímu analytickému úřadu a zákonu č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, jelikož dané téma s podstatou bakalářské práce úzce souvisí. Praktická část je tvořena kazuistikami zajišťování majetku pocházejícího z trestné činnosti policejním orgánem SKPV.

ABSTRACT

KOZUBÍK, M., *Seizure of proceeds of crime – selected issues: Bachelor Thesis*.
Příbram: The College of European and Regional Studies, 2025. 61 p. Supervisor:
JUDr. Jiří Hruška. Ph.D.

Key words: instrument of crime, proceeds from crime, substitute value, laundering of proceeds from crime, criminal procedure code, authorities involved in criminal proceedings

This bachelor's thesis addresses the securing of assets derived from criminal activity by authorities active in criminal proceedings. The first chapter presents the aim and methodology of the bachelor's thesis. The second chapter describes the historical development of the criminal law regulation of this issue in the Czech Republic up to the current state, while also providing a detailed description of its most significant changes. The core of the work lies in the third chapter, where fundamental concepts are defined: items important for criminal proceedings, instruments of criminal activity, proceeds from criminal activity, substitute value, and money laundering of proceeds from criminal activity, which are indispensable for the bachelor's thesis, and particularly in the fourth chapter, which provides detailed characterization of individual securing institutes affecting assets derived from criminal activity, while also defining the legal conditions for their use by authorities active in criminal proceedings. The final chapter of the theoretical part is devoted to the Financial Analytical Office and Act No. 253/2008 Coll. on certain measures against money laundering of proceeds from criminal activity and terrorist financing, as this topic is closely related to the essence of the bachelor's thesis. The practical part consists of case studies of securing assets derived from criminal activity by the police authority of the Criminal Police.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Historický exkurz do vývoje trestněprávní úpravy zajišťovacích institutů sloužících k odčerpání majetkových hodnot pocházejících z trestné činnosti	11
3 Základní pojmosloví	16
3.1 Věc důležitá pro trestní řízení	16
3.2 Nástroj trestné činnosti	16
• Věc určena ke spáchání trestného činu.....	17
• Věc užitá ke spáchání trestného činu.....	17
• Plody a užitky jako nástroj trestné činnosti	17
3.3 Výnos z trestné činnosti	18
• Bezprostřední výnos z trestné činnosti	18
• Zprostředkovaný výnos z trestné činnosti	19
3.4 Náhradní hodnota	20
3.5 Legalizace výnosů z trestné činnosti	21
4 Charakteristika jednotlivých zajišťovacích institutů postihujících majetek pocházející z trestné činnosti a vymezení jejich zákonných podmínek.....	24
4.1 Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti podle § 79a TŘ.....	25
• Doručení rozhodnutí o zajištění a vyrozumění o něm podle § 79b TŘ	26
• Způsob provedení zajištění movité věci podle § 79c TŘ.....	28
• Ohledání nemovité věci podle § 79d TŘ.....	29
• Účinky zajištění podle § 79e TŘ.....	30
• Zrušení nebo omezení zajištění podle § 79f TŘ.....	31
• Změna zajištěné věci podle § 79h TŘ.....	32
4.2 Zajištění náhradní hodnoty podle § 79g TŘ.....	32

5	Činnost FAÚ – zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	34
5.1	Finanční analytický úřad	34
	• Egmontská skupina.....	35
5.2	Činnost FAU.....	35
	• Povinné osoby a jejich základní úkoly a povinnosti	36
	• Činnost FAU po oznámení podezřelého obchodu.....	38
5.3	Opatření vůči právům klienta	39
	• Neuskutečnění obchodu	39
	• Odklad splnění příkazu klienta.....	40
6	Kazuistika – postup policejního orgánu při užití zajišťovacích institutů sloužících k odčerpání majetku pocházejícího z trestné činnosti.....	43
6.1	Případ č. 1 – zajištění výnosu z trestné činnosti.....	43
6.2	Případ č. 2 – zajištění náhradní hodnoty	45
6.3	Případ č. 3 – zajištění věci pro důkazní účely	48
6.4	Případ č. 4 – zajištění náhradní hodnoty	51
	Závěr	54
7	Seznam použitých zdrojů	56
8	Seznam zkratk	61

Úvod

Možnost efektivního zajištění výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty představuje velmi důležitý prostředek v boji proti závažné hospodářské činnosti. Tento postup umožňuje orgánům činným v trestním řízení již v průběhu prověřování, zajistit pachateli i jiným osobám výnos z trestné činnosti případně náhradní hodnotu odpovídající takovému výnosu a zamezit jejich neoprávněnému odčerpání, jakoukoli manipulaci, poškození, znehodnocení, zničení, ale i další užití v rámci navazující zákonné i nezákonné činnosti. Je to nástroj, který efektivně postihuje pachatele trestných činů, chrání zájmy poškozených a v neposlední řadě působí i preventivně.

Vzhledem ke skutečnosti, že se daná problematika stále vyvíjí, a to především v návaznosti na stále sofistikovanější trestnou činnost, kterou se pachatelé snaží obohatit co nejefektivnějším způsobem, je zprvu v práci proveden stručný historický exkurz ohledně začleňování a vývoje trestněprávní úpravy těchto zajišťovacích úkonů, a to až do současné podoby právní úpravy. Nejvýznamnější právní změny, kterými tato problematika prošla, budou blíže popsány.

Dále je v práci definováno základní pojmosloví, a to pro správné pochopení rozdílů jednotlivých zajišťovacích institutů, ale i celé problematiky, kterou se zabývá bakalářské práce. Těžiště práce je zaměřeno na charakteristiky předmětných zajišťovacích úkonů a na vymezení zákonných podmínek, za kterých je možné tyto zajišťovací úkony využít.

Jelikož zajištění výnosů z trestné činnosti úzce souvisí i s jejich legalizací, je část práce věnována činnosti Finančního analytického úřadu. Je zde zmíněno, z jakého důvodu byl zřízen, čím se zabývá a také jaká právní úprava vymezuje jeho činnosti a pravomoci. V této kapitole je nastíněna i jeho mezinárodní spolupráce jakožto finanční zpravodajské jednotky. Dále jsou zde prezentována jeho nejdůležitější oprávnění, která jsou využitelná právě při zajištění výnosů z trestné činnosti a také jeho spolupráce s povinnými osobami.

V praktické části práce je na konkrétních případech prezentován formou kazuistik postup policejního orgánu při použití jednotlivých zajišťovacích institutů sloužících k odčerpání majetkových hodnot pocházejících z trestné činnosti, přičemž je kladen důraz na zachování zákonných podmínek těchto institutů. V zájmu ochrany soukromí zúčastněných osob jsou kazuistiky zbaveny osobních identifikátorů a dalších údajů.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je jednoznačné vymezení zákonných podmínek, za kterých je možné použít zajišťovací úkony sloužící k odčerpání majetkových hodnot pocházejících z trestné činnosti v trestním řízení.

Vedlejším cílem práce je zhodnotit současnou právní úpravu předmětných zajišťovacích úkonů.

Bakalářská práce je rozdělena na část praktickou a na část teoretickou. Teoretická část je v jejím úvodu zaměřena na popis vývoje trestněprávní úpravy zajišťovacích úkonů postihující majetek pocházející z trestné činnosti, a to až do aktuálního právního stavu příslušných ustanovení trestního řádu. Nejvýznamnější změny budou detailněji rozpracovány. V této části práce jsou také definovány základní pojmy, kterými jsou věc důležitá pro trestní řízení, nástroj trestné činnosti, výnos z trestné činnosti, náhradní hodnota a legalizace výnosů z trestné činnosti. Smyslem teoretické části práce je zejména charakteristika předmětných zajišťovacích úkonů, včetně vymezení zákonných podmínek pro jejich využití.

V praktické části práce bude na konkrétních případech demonstrován postup policejního orgánu při použití jednotlivých zajišťovacích institutů sloužících k odčerpání majetkových hodnot pocházejících z trestné činnosti.

Při tvorbě bakalářské práce byly použity následující metody:

- studium odborné literatury včetně její analýzy, studium právních předpisů, důvodových zpráv, judikatury a internetových zdrojů souvisejících s tématem,
- teoretická analýza,
- deskriptivní metoda,
- kazuistiky užití jednotlivých zajišťovacích úkonů policejním orgánem SKPV.

2 Historický exkurz do vývoje trestněprávní úpravy zajišťovacích institutů sloužících k odčerpání majetkových hodnot pocházejících z trestné činnosti

Současný legislativní rámec zajišťovacích institutů sloužících k odčerpání majetkových hodnot pocházejících z trestné činnosti je upraven v zákoně č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád). Trestní řád (dále jen TR) vstoupil v účinnost dne 1. ledna 1962 a od té doby až do 31. srpna 1995 neobsahoval žádné zajišťovací instituty, sloužící k odčerpání majetkových hodnot pocházejících z trestné činnosti.

Dne 1. září 1995 nabyla účinnosti novela č. 152/1995 Sb.,¹ kterou byl do trestního řádu zakotven institut zajištění peněžních prostředků na účtu u banky podle § 79a TR. Dle důvodové zprávy k citovanému zákonu měl tento institut sloužit jako zvláštní forma odnětí věci, avšak principem zajištění peněžních prostředků na účtu u banky bylo zamezit majiteli účtu disponovat s těmito finančními prostředky a nikoli jejich odnětí majiteli účtu (srov. R 60/1999).²

Další změnu přinesla novela č. 265/2001 Sb. ze dne 29. června 2001, která nabyla účinnosti dne 1. ledna 2002³. Tato novela zavedla dvě nová ustanovení, a to § 79b TR, který upravil zajištění peněžních prostředků na účtu jiných subjektů a také § 79c TR upravující zajištění zaknihovaných cenných papírů. Tyto zajišťovací úkony byly doplněny z důvodu dalšího rozšíření možností zajištění majetku.

Tato novela také doplnila § 79a TR, neboť v předchozí právní úpravě, byla obsažena výjimka z omezení nakládání se zajištěnými prostředky, která zahrnovala výkon rozhodnutí. Tato výjimka však byla zneužívána takovým způsobem, že majitel účtu, na kterém byly peněžní prostředky zajištěny, akceptoval fiktivní pohledávku (zejména v rámci občanského soudního řízení) a v návaznosti na to byl nařízen výkon rozhodnutí, kterým byly zajištěné peněžní prostředky odčerpány na jiný bankovní účet.

¹ Zákon č. 152/1995 Sb., ze dne 29. června 1995, kterým se mění a doplňuje zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon České národní rady č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 189/1994 Sb., o vyšších soudních úřednících, a zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

² ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 615

³ Zákon č. 265/2001 Sb., ze dne 29. června 2001, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

K této výjimce byla doplněna omezující podmínka, že zajištěné peněžní prostředky bude možné uvolnit na základě výkonu rozhodnutí až poté, co s tím bude souhlasit soudce a v přípravném řízení státní zástupce.⁴

Podstatný pokrok přinesla do českého právního řádu novela č. 253/2006 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. července 2006⁵ a reagovala na požadavky Rámcového rozhodnutí Rady č. 2003/577/SVV ze dne 22.7. 2003, o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii (dále jen RR). Toto RR vyžaduje od členských států EU důkladné zajišťování nástrojů trestné činnosti, výnosů z trestné činnosti, popřípadě náhradní hodnoty. Předchozí právní úprava v ČR však neumožňovala zajišťování nemovitostí, obchodních podílů, nebo jiných majetkových hodnot pocházejících z trestné činnosti. S ohledem na skutečnost, že při výkonu příkazů k zajištění majetku vydanými justičními orgány ostatních členských států EU je nutné postupovat dle právní úpravy toho státu, kde je tento majetek zajišťován, bylo nezbytné předmětnou právní úpravu modifikovat, aby odpovídala zmíněným požadavkům.⁶

Tato novela také doplnila § 79a TR (zajištění peněžních prostředků na účtu u banky) takovým způsobem, aby bylo možné zajistit peněžní prostředky ve výši převyšující aktuální zůstatek na účtu. To znamená, že lze zajistit peněžní prostředky na účtu u banky na vyšší částku, než je aktuální zůstatek. V takovém případě se zajištění vztahuje i na peněžní prostředky, které budou na účet přičteny po takovém zajištění.⁷ Předchozí právní úprava toto neumožňovala a v případě, že ze strany orgánů činných v trestním řízení byl zájem nové přírůstky na takovém účtu zajistit, bylo nutné provést zajištění peněžních prostředků opakovaně.⁸ Tato úprava zabránila nežádoucímu odčerpání nových přírůstků na účtu v mezidobí od přičtení takového přírůstku na bankovní účet do doby, než bylo provedeno opětovné zajištění.

⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 265/2001, zvláštní část. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-01-15]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgayv6mrwgvpi6q>>

⁵ Zákon č. 253/2006 Sb., ze dne 19. dubna 2006, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 253/2006 Sb., obecná část. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-01-18]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga3f6mrvgnpwi6q>>

⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 253/2006 Sb., zvláštní část. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-01-18]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga3f6mrvgnpwi6q>>

⁸ Pavel Šámal a kolektiv Trestní řád, 6. vydání, Praha 2008, s.615

Nejvýznamnější změny však uvedená novela přinesla zavedením dalších zajišťovacích úkonů, které rozšířily oprávnění k zajištění majetku pocházejícího z trestné činnosti o další možnosti. Tyto byly upraveny v § 79d TŘ, který se týkal zajištění nemovitosti, § 79e TŘ, jenž se vztahoval na zajištění jiné majetkové hodnoty (tj. pohledávky, obchodního podílu aj.) a § 79f TŘ, který byl zaměřen na zajištění náhradní hodnoty.

Principem zajištění nemovitosti i zajištění jiné majetkové hodnoty bylo zamezení dispozičního oprávnění k těmto majetkovým hodnotám, kterých se taková zajištění týkala. V případě zajištění nemovitosti je o tomto úkonu vyrozuměn katastrální úřad, který má povinnost, u takto zajištěné nemovitosti, po dobu trvání zajištění neprovádět zápis do katastru. Při zajištění jiné majetkové hodnoty byl dán jejímu majiteli zákaz k nakládání s danou majetkovou hodnotou a v případě porušení tohoto zákazu, byl takový úkon neúčinný. Smyslem zajištění nemovitosti a zajištění jiné majetkové hodnoty bylo umožnit následné propadnutí nebo zabrání zajištěných nemovitostí nebo jiných majetkových hodnot. Klíčovým atributem těchto zajištění je, že není rozhodující, kdo je vlastníkem takového majetku v době jeho zajištění. Institut zajištění náhradní hodnoty je speciální institut, který lze využít v případě, že nelze zajistit výnos z trestné činnosti (např. pro jeho zničení, zužitkování apod.).⁹

Zcela zásadní novelou v rámci zajišťovacích úkonů je zákon č. 55/2017¹⁰, který nabyl účinnosti dne 18. 3. 2017. Dle této novely je upravena aktuální podoba zajišťovacích úkonů v trestním řádu. Tato novela zcela změnila zajišťovací úkony dle předchozí právní úpravy. Hlavním účelem novely bylo zajistit provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. 4. 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii. Tato směrnice cílí na problematiku zajišťování a odčerpávání majetku v trestním řízení a klade důraz na efektivní odčerpání

⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 253/2006 Sb., zvláštní část. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-01-18]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga3f6mrvgnpwi6q>>

¹⁰ Zákon č. 55/2017 Sb., ze dne 3. března 2017, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

nástrojů a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty a tuto činnost vnímá jako jeden ze zásadních pilířů boje proti organizovanému zločinu.¹¹

Předchozí právní úprava nedisponovala zajišťovacím úkonem pro zajištění věcí movitých ve smyslu nástrojů nebo výnosů z trestné činnosti, které by zároveň nebyly důkazními prostředky. Z tohoto důvodu byly takové movité věci zajišťovány dle § 78 a § 79 TŘ (vydání a odnětí věci), a v takovém případě osoba dotčena takovým zajištěním měla značně snížené možnosti napadnout rozhodnutí, jímž docházelo k zajištění, oproti ostatním zajišťovacím úkonům. Proto bylo nutné jasně rozlišit právní úpravu vydání a odnětí věci sloužících pro důkazní účely a právní úpravu zajištění movitých věcí, které jsou nástroji nebo výnosy pocházející z trestné činnosti.

Z tohoto důvodu byl novelou do trestního řádu doplněn § 77b TŘ, který vymezuje pojem „*věc důležitá pro trestní řízení*“. Tou se rozumí věc, jež slouží k důkazním účelům a dále nástroje a výnosy z trestné činnosti a náhradní hodnota. V případě zajištění věcí, jež slouží k důkazním účelům, je nadále postupováno dle § 78 a § 79 TŘ. Důležité je zmínit, že nová právní úprava upřednostňuje zajištění věcí, které mají sloužit pro důkazní účely před ostatními důvody zajištění a v případě, že taková věc je současně i nástrojem nebo výnosem trestné činnosti, není třeba provádět takzvané „přezajištění“ (usnesení o změně zajištění). Tato novela odstoupila od metody předchozí právní úpravy, která dílčí zajišťovací instituty určené k zajištění nástrojů a výnosů trestné činnosti členila dle kategorizace zajišťovaných věcí. Aktuálně jsou tyto zajišťovací instituty upraveny jednotně v § 79a TŘ, a to pro všechny druhy věcí, u kterých vzniklo podezření, že jsou nástrojem nebo výnosem trestné činnosti. Zajištění náhradní hodnoty za nástroje a výnosy trestné činnosti bylo přesunuto do § 79g TŘ. Ustanovení § 79b - § 79f TŘ definují veškeré zákonné náležitosti spojené se zajištěním věcí důležitých pro trestní řízení.¹²

Na místě je také zmínit novelu č. 287/2018 Sb.¹³, která nabyla účinnosti dne 1. 2. 2019. Tato novela zavedla definice nástroje a výnosu trestné činnosti do trestního zákoníku a v návaznosti na tuto úpravu provedla i změny v ustanoveních trestního řádu

¹¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 55/2017 Sb., obecná část. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-02-07]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge3v6njvl5shu>>

¹² Důvodová zpráva k zákonu č. 55/2017 Sb., zvláštní část. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-02-07]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge3v6njvl5shu>>

¹³ Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

upravujících instituty zajištění věcí důležitých pro trestní řízení.¹⁴ Ovšem zde se jedná jen o dílčí změny, které nemají zásadní vliv na danou problematiku. Pojmy **nástroj trestné činnosti** a **výnos z trestné činnosti** jsou definovány v § 135a a § 135b TZ.

Prozatím poslední změna v dané problematice byla provedena novelou č. 326/2023 Sb.¹⁵, která nabyla účinnosti dne 1. 7. 2024. Tato kromě menších úprav stávající legislativy zavedla nový § 79h TR, který umožňuje osobě, již byl zajištěn nástroj trestné činnosti, výnos z trestné činnosti či náhradní hodnota, složit namísto takové věci odpovídající náhradu v peněžních prostředcích.¹⁶

¹⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 287/2018 Sb., obecná část. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-02-15]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mryg5pwi6q>>

¹⁵ Zákon č. 326/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

¹⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 326/2023 Sb., zvláštní část. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-03-08] Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgizv6mzsgzpw6q>>

3 Základní pojmosloví

Tato kapitola je věnována vymezení základních pojmů, které jsou klíčové pro pochopení dané problematiky. Jedná se o pojmy „věc důležitá pro trestní řízení“, „nástroj trestné činnosti“, „výnos z trestné činnosti“, „náhradní hodnota“ a „legalizace výnosů z trestné činnosti“.

3.1 Věc důležitá pro trestní řízení

Obecně lze za majetek pocházející z trestné činnosti označit *nástroj trestné činnosti, výnos z trestné činnosti a náhradní hodnotu za tento nástroj nebo výnos*. Tyto pojmy jsou v souvislosti s novelami trestního řádu provedenými zákony č. 55/2017 Sb. a č. 287/2018 Sb. obsaženy v § 77b TŘ společně s *věcí, která může sloužit pro důkazní účely*, a to pod souhrnným názvem věci důležité pro trestní řízení.

Toto ustanovení také zavádí přednostní zajištění věci pro důkazní účely před zbývajícími důvody zajištění.¹⁷ Toto je důležité zmínit zejména proto, že některé věci lze považovat např. za nástroj trestné činnosti, ale vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o věc, která může ve stejném trestním řízení sloužit jako důkaz, bude tento způsob zajištění upřednostněn. Důležitý je také fakt, že v průběhu trestního řízení lze důvody zajištění měnit, a to prostřednictvím usnesení příslušného orgánu činného v trestním řízení. Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost. V případě věci, která je zajištěna pro důkazní účely, není nutné rozhodovat o změně důvodu zajištění z důvodu následného propadnutí nebo zabrání této věci.¹⁸

Předmětem této práce jsou však výlučně zajišťovací úkony postihující majetek pocházející z trestné činnosti a těmto bude ve zbývající části práce věnována pozornost.

3.2 Nástroj trestné činnosti

Pojem nástroj trestné činnosti byl do právního řádu České republiky zakotven až dne 1. 2. 2019, kdy nabyla účinnosti novela trestního zákoníku a některých dalších zákonů č. 287/2018 Sb. Pojem je definován v § 135a trestního zákoníku (dále jen TZ)

¹⁷ GRIVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Oběti trestných činů. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 391

¹⁸ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní*. 8. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2024, s. 278.

a jedná se o věc, která byla určena nebo užitá ke spáchání trestného činu, včetně plodů a užitků.“ Zavedení samotného pojmu **nástroj trestné činnosti**, stejně tak i pojmu **výnos z trestné činnosti** bylo důležité pro specifikaci podmínek uložení trestu propadnutí věci nebo ochranného opatření zabránění věci, a to konkrétně pro specifikaci podmínek jejich uložení.¹⁹ Nástroje trestné činnosti tedy dle zmíněné definice lze rozdělit do třech následujících skupin.

- **Věc určena ke spáchání trestného činu**

Jedná se o věc, kterou si pachatel obstaral, popřípadě s ní disponoval a měl v úmyslu s ní spáchat trestný čin. V daném případě však nebyla tato věc ke spáchání trestného činu užitá. Obvykle tak tomu bude v případech, kdy čin pachatele nepřekročí stádium přípravy (§ 20 TZ) nebo pokusu (§ 21 TZ) k trestnému činu. Může jít o věc vyrobenou či upravenou ke spáchání trestného činu, nebo lidmi běžně užívanou. Takovou věcí může být i věc nehmotná, jako například software nebo obchodní podíl v obchodní společnosti.²⁰

- **Věc užitá ke spáchání trestného činu**

Za věc užitou ke spáchání trestného činu lze označit věc: „*Jestliže za jejího použití, s její pomocí nebo jejím prostřednictvím pachatel uskutečnil jednání, které je obligatorním znakem objektivní stránky konkrétního trestného činu. Není tedy nutné, aby se taková věc výhradně podílela na jednání pachatele, neboť postačí, že mohla jednání pachatele pouze umožnit či usnadnit.*“ Věc, která byla užitá ke spáchání trestného činu, musí mít dostatečnou relevanci pro naplnění zákonných znaků trestného činu a musí mít skutečný dopad na jeho úspěšné provedení. Ve smyslu povahy věci, může jít, stejně jako v případě věci určené ke spáchání trestného činu, o věc vyrobenou či upravenou ke spáchání trestného činu, nebo lidmi běžně užívanou věc a samozřejmě také o věc nehmotnou. Oproti věci určené ke spáchání trestného činu lze s věcí užitou ke spáchání trestného činu spáchat i nedbalostní trestný čin.²¹

- **Plody a užitky jako nástroj trestné činnosti**

Za nástroj trestné činnosti lze považovat i plody a užitky takového nástroje trestné činnosti. Definici pojmů *plody a užitky* však trestní zákoník neobsahuje. Tyto jsou

¹⁹ ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s.1215-1216

²⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1816-1817

²¹ Ibid, s. 1816

definovány v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a to konkrétně v § 491 odstavci 1, podle něhož se plodem míní *to, co věc pravidelně poskytuje ze své přirozené povahy, jak je dáno jejím obvyklým účelovým určením a přiměřeně k němu, ať s přičiněním člověka nebo bez něho.*“ V § 491 odstavci 2 je pak obsažena definice užitků, která zní: *„Užitky jsou to, co věc pravidelně poskytuje ze své právní povahy.“*²²

3.3 Výnos z trestné činnosti

Obdobně jako nástroj trestné činnosti byl pojem výnos z trestné činnosti doplněn novelou trestního zákoníku a některých dalších zákonů realizovanou zákonem č. 287/2018 Sb. Ustanovení § 135b TZ pojem výnos z trestné činnosti specifikuje jako: *„jakoukoli ekonomickou výhodu pocházející z trestného činu“*. Výnosy z trestné činnosti, jsou dále rozděleny na dvě hlavní kategorie, a to na bezprostřední výnosy z trestné činnosti a zprostředkované výnosy z trestné činnosti. Toto rozdělení bylo nutné především z důvodu, aby pod pojem „výnos z trestné činnosti“ mohly být zahrnuty i věci (majetek), které byly za bezprostřední výnosy z trestné činnosti získány, ale také i zhodnocení tohoto majetku.²³

- **Bezprostřední výnos z trestné činnosti**

V § 135b odstavce 2 TZ je za bezprostřední výnos z trestné činnosti považována *věc, která byla získána trestným činem, věc, která byla získána jako odměna za trestný čin a dále také plody a užitky těchto věcí*. Věc **získaná trestným činem** představuje věc, která byla trestným činem zformována, resp. vyrobena (například omamné a psychotropní látky, padělané peníze a podobně), dále se může jednat o věc, kterou pachatel nabyt trestným činem (například přijatý úplatek), ale i věc, kterou pachatel nabyt způsobem, jenž mu neumožňuje stát se jejím právoplatným vlastníkem (např. krádeží, loupeží, zpronevěrou nebo podvodem). Věc **získaná jako odměna za trestný čin**, je jakákoli věc, kterou pachatel přijmul jako honorář za spáchání trestného činu, a to jak před spácháním trestného činu, v jeho průběhu nebo po jeho spáchání (například odměna za nájemnou

²² ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1817

²³ ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-01-07]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgjpwk232ge4dcxzs&tocid=nnptembsgjpwk232ge4dcxzs>>

vraždu a podobně). U **plodů a užitků** je to obdobné jako v případě nástrojů trestné činnosti.²⁴

- **Zprostředkovaný výnos z trestné činnosti**

Zprostředkovaným výnosem z trestné činnosti se dle § 135b odstavce 3 TZ rozumí věc, která byla, byť jen z části, nabyta za věc tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti, nebo ve kterou byla věc tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti, byť jen zčásti, přeměněna, nebo k jejímuž zhodnocení došlo, byť jen z části, prostřednictvím věci tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti, a to včetně plodů a užitků takové věci.

Věc, která byla, byť jen z části, nabyta za věc tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti včetně plodů a užitků může být například nemovitost nebo motorové vozidlo zakoupené za finanční prostředky, které byly nabyty trestnou činností.²⁵ V současné době se tak hojně děje v souvislosti například s daňovou trestnou činností nebo s drogovou kriminalitou. Může rovněž nastat opačná situace, kdy pachatel prodá nebo vymění motorové vozidlo či nemovitost, které získal jako protiplnění za spáchání trestného činu. V takovém případě budou zprostředkovaným výnosem z trestné činnosti například peníze získané z prodeje, které odpovídají kupní ceně.

Věcí, ve kterou byla věc tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti, byť jen z části, přeměněna, a to včetně případných plodů a užitků mohou být například odcizené hrozny vinné révy, které jsou následně použity k výrobě vína, ať už samotné nebo společně s hrozny legálně získanými.

Věc, k jejímuž zhodnocení došlo, byť jen zčásti, prostřednictvím věci tvořící bezprostřední výnos z trestné činnosti, a to včetně případných plodů a užitků může být například legálně zakoupené poškozené nebo nepojízdné motorové vozidlo, které je opraveno díly z odcizeného motorového vozidla.²⁶

²⁴ Šámal a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1820-1821.

²⁵ ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 1. vydání (2. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2022. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-01-07]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgjpwk232ge4dcxzs&tocid=nnptembsgjpwk232ge4dcxzs>>

²⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1820-1823.

3.4 Náhradní hodnota

Definice náhradní hodnoty je uvedena v § 79g TŘ, který upravuje zajištění náhradní hodnoty. Dle tohoto ustanovení lze zajistit náhradní hodnotu v případech, kdy je nemožné zajistit nástroj trestné činnosti nebo výnos z trestné činnosti. Jedná se o případy, kdy nástroj trestné činnosti nebo výnos z trestné činnosti byl nějakým způsobem zůžtkován, zničen nebo uschován. Alternativou za tyto věci, lze zajistit věc (náhradní hodnotu), **kteřá odpovídá, byt' i jen z části, tomuto nástroji trestné činnosti nebo výnosu z trestné činnosti**. Z tohoto ustanovení také vyplývá podmínka, že náhradní hodnotu lze zajistit tomu, kdo měl povinnost strpět zajištění původní věci.²⁷

Pojem náhradní hodnota také figuruje v § 77b trestního řádu, který definuje věc důležitou pro trestní řízení a určuje, co takovou věcí může být. Z tohoto ustanovení vyplývá, že věcí důležitou pro trestní řízení může být mimo jiné právě i náhradní hodnota. Nicméně toto ustanovení pojem náhradní hodnota nijak nespecifikuje.

S pojmem náhradní hodnota je dále možné se setkat v trestním zákoníku, v případě trestních sankcí, a to konkrétně v § 71, který upravuje trest propadnutí náhradní hodnoty a v § 102, který upravuje ochranné opatření zabránění náhradní hodnoty.

Cílem propadnutí náhradní hodnoty nebo zabránění náhradní hodnoty je umožnit zajištění a následné odebrání alternativy za nástroj trestné činnosti nebo výnos z trestné činnosti, a to v případech, jestliže z různých příčin není možné odebrat samotný nástroj či výnos z trestné činnosti, například kvůli jeho zničení nebo spotřebování. V obou případech, tedy dle § 71 odst. 1 TZ i dle § 102 odst. 1 TZ lze náhradní hodnotu definovat jako **věc, která odpovídá hodnotě až do výše zmařené věci**. Dle prvního ustanovení mohla být prohlášena soudem za propadlou, ve druhém případě mohla být soudem prohlášena za zabranou. Propadnutí náhradní hodnoty, ani zabránění náhradní hodnoty není podmíněno tím, aby mezi věcmi, které jsou takovou náhradní hodnotou, a spáchaným trestným činem existovala souvislost, která je jinak nezbytnou podmínkou při ukládání trestu propadnutí věci nebo ochranného opatření zabránění věci.²⁸

²⁷ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Leges, 2023, s. 397

²⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1226, 1228, 1563, 1564.

Pojem náhradní hodnota tak nejlépe charakterizuje následující definice: *Náhradní hodnotou je jakákoliv penězi ocenitelná ekonomická/majetková hodnota/výhoda v majetku pachatele či osoby odlišné od pachatele, kterou pachatel či tato osoba nabyli do vlastnictví obvyklým, zákonným způsobem (nabytí nebylo spojeno s trestnou činností), za situace, že pachatel či tato osoba dříve majetkově disponovali výnosem z (či nástrojem) trestné činnosti, který u nich není z důvodů jejich předchozího jednání směřujícího vůči tomuto výnosu (či nástroji) již možné zajistit. Zároveň je nezbytné, aby její hodnota odpovídala, byť jen částečně, hodnotě „věci“, která měla být původně zajištěna.*²⁹

3.5 Legalizace výnosů z trestné činnosti

Legalizace výnosů z trestné činnosti je proces, celosvětově známý také jako praní špinavých peněz, jehož účelem je jakýmkoli způsobem skrýt původ majetku, který pochází z trestné činnosti. Tento postup má za úkol vytvořit dojem, že takový majetek byl získán legálním způsobem. Jedná se o globální fenomén, který se díky technologickému pokroku neustále zdokonaluje a stává se stále propracovanější a rychlejší.³⁰

Oproti zahraničí, kde je využíván pojem „Praní špinavých peněz“, je v českém právním řádu užit pojem Legalizace výnosů z trestné činnosti, a to z důvodu, že výnosem z trestné činnosti může být jakýkoliv majetek, a nejen peníze.³¹

Zákonnou definici pojmu legalizace výnosů z trestné činnosti lze nalézt v zákoně č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, který je znám také jako AML zákon. Zkratka AML je zkratka z anglického Anti-Money Laundering, do češtiny přeloženo jako boj proti praní špinavých peněz. Ustanovení § 3 tohoto zákona definuje pojem legalizace výnosů z trestné činnosti, jako *jednání sledující zakrytí nezákonného původu jakékoliv ekonomické výhody vyplývající z trestné činnosti s cílem vzbudit zdání, že jde o majetkový prospěch nabytý v souladu se zákonem.*

²⁹ VÍTKOVÁ, P. *Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 21

³⁰ DRAŽKOVÁ, M. *AML v dohledu nad finančním trhem*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1.

³¹ Ibid, s. 19

Samotná legalizace výnosů vychází z mnoha činností, ať už jednotlivých či navazujících, kterými mohou být převody finančních prostředků, nákupy, směny, prodeje, ukrývání, přeprava nebo falšování obchodních dokladů.³²

K tomuto pojmu je nutné zmínit i trestněprávní úpravu tohoto jednání, která je uvedena v trestním zákoníku, a to v ustanoveních § 216 a § 217. V případě § 216 TZ se jedná o trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti v jeho úmyslné formě, § 217 TZ vymezuje tento trestný čin v nedbalostní formě.

Oba zmíněné trestné činy jsou tvořeny dvěma základními skutkovými podstatami. První ze skutkových podstat je ekvivalentní k trestnému činu podílnictví³³ (§ 216 odst. 1 a § 217 odst. 2 TZ), druhá skutková podstata se pak vztahuje k vlastní legalizaci výnosů z trestné činnosti (§ 216 odst. 2 a § 217 odst. 1 TZ).

Jednání pachatele skutkové podstaty převzaté ze zrušeného trestného činu podílnictví spočívá v tom že:

- *ukryje věc, která je výnosem z trestné činnosti, získanou trestným činem spáchaným jinou osobou nebo jako odměna za něj (§ 216 odst. 1 alinea 1, § 217 odst. 2 TZ)*
- *převede na sebe nebo na jiného takovou věc (§ 216 odst. 1 alinea 1, § 217 odst. 2 TZ)*
- *přechovává takovou věc (§ 216 odst. 1 alinea 1, § 217 odst. 2 TZ)*
- *užívá takovou věc (§ 216 odst. 1 alinea 1, § 217 odst. 2 TZ)*
- *přemění takovou věc v úmyslu umožnit jiné osobě, aby unikla trestnímu stíhání, trestu nebo ochrannému opatření nebo jejich výkonu (§ 216 odst. 1 alinea 2 TZ)*
- *ke spáchání takového trestného činu se spolčí (§ 216 odst. 1 alinea 3 TZ)*

³² HLAVINOVÁ, M., PILÍKOVÁ, J., KABEŠ, V. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 27

³³ Trestný čin podílnictví byl novelou trestního zákoníku č. 287/2018 Sb. zahrnut do trestných činů dle § 216 a § 217 TZ a jako samostatný byl zrušen)

Jednání pachatele skutkové podstaty vlastní legalizace výnosů z trestné činnosti spočívá v tom že:

- *zastírá původ věci, která je výnosem z trestné činnosti, zejména tím, že zakrývá nebo utajuje její skutečnou povahu, umístění, pohyb, nakládání s ní, vlastnické nebo jiné právo k ní, anebo jinak usiluje, aby bylo podstatně ztěženo nebo znemožněno zjištění původu takové věci (§ 216 odst. 2 alinea 1 TZ) nebo*
- *spolčí se ke spáchání takového činu (§ 216 odst. 2 alinea 2 TZ)*
- *jinému umožní zastříit původ nebo zjištění původu věci větší hodnoty, jež je výnosem z trestné činnosti (§ 217 odst. 1 TZ)³⁴*

Pachatelem trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti dle § 216 odst. 1 TZ může být jen fyzická či právnická osoba odlišná od pachatele, spolupachatele či účastníka zdrojového trestného činu (t.č. z kterého pocházejí výnosy). Naopak v případě § 216 odst. 2 TZ může být pachatelem fyzická či právnická osoba, která je pachatelem zdrojového trestného činu, tak i osoba odlišná.³⁵

Pachatelem trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti dle § 217 odst. 1 TZ může být zásadně jakákoli fyzická nebo právnická osoba odlišná od pachatele zdrojového trestného činu, ač nelze vyloučit variantu, že tímto může být i pachatel zdrojového trestného činu.³⁶ Naopak v případě § 217 odst. 2 TZ je pachatelem vždy jen fyzická či právnická osoba odlišná od pachatele, spolupachatele či účastníka zdrojového trestného činu.³⁷

Zde je také nutné zmínit, že podmínkou pro spáchání úmyslné i nedbalostní formy trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti je fakt, že předmětem legalizování může být jen majetek, který prokazatelně pochází z trestné činnosti a v případě nedbalostní formy musí tento majetek dosahovat alespoň větší hodnoty (100 000 Kč).

³⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 2758-2759

³⁵ ŠÁMAL, P., GRIVNA, T., BOHUSLAV, L., NOVOTNÝ, O., HERCEG, J., VANDUCHOVÁ, M. a kol. *Trestní právo hmotné*. 9. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 815

³⁶ ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, 2020, s. 1762

³⁷ ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-03-07]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgvpwk232ge4dcxzt>>

4 Charakteristika jednotlivých zajišťovacích institutů postihujících majetek pocházející z trestné činnosti a vymezení jejich zákonných podmínek

V návaznosti na předchozí kapitolu definující nejdůležitější základní pojmy, jež jsou používány v celé práci, bude předmětem této kapitoly charakterizovat jednotlivé zajišťovací instituty postihující majetek pocházející z trestné činnosti s důrazem na vymezení podmínek pro jejich zákonné užití v trestním řízení.

Při užití jednotlivých zajišťovacích úkonů postihující majetek pocházející z trestné činnosti, je ze strany orgánů činných v trestním řízení velkou měrou zasahováno do základních lidských práv a svobod, které zaručují mezinárodní smlouvy a v podmínkách České republiky Listina základních práv a svobod.³⁸

Dále je nutné zmínit i některé ze základních zásad trestního řízení, které je nutno zdůraznit v případě užití předmětných zajišťovacích institutů a těmi jsou zásada přiměřenosti a zásada rychlosti řízení³⁹. S tímto také úzce souvisí takzvaný princip proporcionality, a to z důvodu, že i v případě zákonného užití zajišťovacích úkonů dochází k zásadnímu zásahu do vlastnického práva, a to zejména objemem zajištěného majetku a dobou takového zajištění. Pro zachování principu proporcionality nemůže být zajištění majetku časově neomezené a nesmí se jednat o zřejmý nepoměr mezi závažností trestné činnosti a samotným rozsahem zajištění.⁴⁰

K problematice zajištění majetku v trestním řízení se vyjádřil Ústavní soud ČR. Rozhodnutí týkající se zajištění majetku musí splňovat nezbytné zákonné požadavky, které Ústavní soud ČR specifikoval ve třech následujících bodech:

- *musí mít zákonný podklad (čl. 2 odst. 2 Listiny),*
- *musí být vydáno příslušným orgánem (čl. 2 odst. 2, čl. 38 odst. 1 Listiny),*
- *nemůže být projevem svévole (čl. 1 odst. 1 Ústavy, čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny).⁴¹*

³⁸ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Leges, 2023, s. 350.

³⁹ Ibid, s. 351.

⁴⁰ GRÍVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Oběti trestných činů. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 464

⁴¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 09. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 105/07-2.

4.1 Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti podle § 79a TŘ

Z pohledu tohoto zajišťovacího úkonu je záhodné, že za jeho pomoci lze realizovat zajištění věcí všech kategorií, tedy věcí movitých, nemovitých, hmotných i nehmotných. Podmínkou je, že na základě zjištěných okolností existuje podezření, že tyto věci představují nástroje nebo výnosy z trestné činnosti, přičemž dosud tyto věci nebyly zajištěny jako důkazy.⁴²

Z ustálené judikatury vyplývá, že orgány činné v trestním řízení nejsou povinny získat naprostou jistotu ohledně původu věci. K legitimnímu důvodu zajištění postačí, pokud je existence určité skutečnosti prokázána vyšším stupněm pravděpodobnosti, přičemž tento závěr musí být řádně a dostatečně odůvodněn.⁴³

I přes to, že doba zajištění není zákonem omezena, jedná se o zajišťovací úkon dočasného charakteru. U dlouhodobých zajištění je nutné přísněji zkoumat důvody zajištění, zejména zda je dlouhodobost způsobena složitostí trestní věci, uplatňováním procesních práv, nebo naopak průtahy způsobenými orgány činnými v trestním řízení. Je nutné posoudit i aktuálnost argumentů pro trvání zajištění a míru zásahu do práv osoby, které se zajištění týká.⁴⁴

O takovém zajištění může rozhodnout předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán. Policejní orgán pro takový postup potřebuje předchozí souhlas státního zástupce.⁴⁵ Bez předchozího souhlasu může o zajištění rozhodnout policejní orgán pouze v naléhavých případech, které nesnesou odkladu. Jak uvádí Jelínek⁴⁶: „Naléhavost bude dána jen v těch případech, kdy by jakékoliv vyčkávání, například i telefonické nebo jiné uvědomění státního zástupce a vyžádání jeho souhlasu, vyvolávalo reálné nebezpečí z prodlení. Naléhavost bude třeba vztahovat nejen k důvodu zajištění, ale například i ke skutečnosti, že dosud nebylo zahájeno trestní stíhání, a to v tom smyslu, že by běžný postup vyvolal nebezpečí z prodlení.“ Jedná se zejména

⁴² DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář. I. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 663.

⁴³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 06. 2022, sp. zn. 3 To 50/2022.

⁴⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 13.3.2018, sp. zn. II. ÚS 1367/17.

⁴⁵ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Leges, 2023, s. 394

⁴⁶ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020, s. 759

o peněžní prostředky uložené na bankovních účtech, s kterými lze velmi rychle nakládat v rámci hotovostních výběrů nebo bankovních převodů na jiné účty, zejména ty zahraniční. Policejní orgán má však povinnost do 48 hodin takové rozhodnutí doručit státnímu zástupci, který s takovým rozhodnutím vysloví souhlas, v opačném případě takové rozhodnutí zruší.⁴⁷

Rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení o takovém zajištění je vydáno ve formě usnesení, proti kterému je přípustná stížnost, jež nemá odkladný účinek.⁴⁸

Ustanovení § 79a TR také definuje náležitosti obsahové stránky takového usnesení. Toto je myšleno zejména k zajišťované věci, která musí být jasně a nezeměnitelně specifikována, a to s ohledem na její charakter. Dostatečná specifikace zajištěné věci je důležitá pro vyloučení možnosti záměny. Doručením usnesení o zajištění osobě, které je tato věc zajištěna, je zakázáno se zajištěnou věcí jakkoli disponovat, tedy ji převádět, zatěžovat, úmyslně poškozovat či ničit. Této osobě je možné rovněž omezit uplatňování dalších práv spojených se zajištěnou věcí, například výkon hlasovacích práv v obchodních korporacích. Dotčené osobě lze nařídít, aby orgánům činným v trestním řízení do 15 dnů od doručení usnesení o zajištění oznámila, zda se k zajištěné věci váží práva třetích osob a o jaká práva jde. Důležité je také zmínit, že v případě zajišťování peněžních prostředků na bankovním účtu, popřípadě práva (pohledávka na účtu vůči bance nebo vůči jinému subjektu), lze zajistit takzvaně do budoucna.⁴⁹

• Doručení rozhodnutí o zajištění a vyrozumění o něm podle § 79b TR

Tato právní úprava doznala zásadní změny v souvislosti s novelou provedenou zákonem č. 422/2022 Sb.⁵⁰, a to tím, že rozhodnutí o zajištění, které se doručuje orgánům nebo osobám oprávněným k přímé realizaci zajištění, se doručuje ve **zkrácené formě**, která neobsahuje **odůvodnění**. Tato změna byla důležitá v souvislosti s ochranou osobních údajů osob, které jsou právě v těchto odůvodněních uváděny.⁵¹ Zde je nutno

⁴⁷ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád – komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1032

⁴⁸ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021, s. 394

⁴⁹ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Leges, 2023, s. 394

⁵⁰ Zákon, kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

⁵¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 422/2022 Sb., zvláštní část. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-03-01]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgizf6nbsgjpwi6q>>

podotknout, že zkrácená forma usnesení značně urychluje předmětné zajištění, což je důležité zejména v souvislosti zajištění finančních prostředků na bankovním účtu.

Orgán činný v trestním řízení, který vydal usnesení o zajištění, pro jeho faktické provedení bezodkladně takové usnesení (ve zkrácené formě) doručí kompetentnímu orgánu (katastrálnímu úřadu, registru motorových vozidel, bance apod.) nebo kompetentní osobě (např. dlužníku vlastníka pohledávky, nájemci apod.), které v rámci svého oprávnění realizují příslušné zajištění (zajistí finanční prostředky na bankovním účtu apod.). Tyto orgány a osoby, kterým je usnesení doručeno, mají povinnost ihned po obdržení usnesení o zajištění takovou věc zajistit a podniknout veškeré kroky nezbytné k tomu, aby nebyly porušeny zákazy a omezení stanovené v tomto rozhodnutí.⁵² Poté co je ze strany oprávněných orgánů a osob provedeno faktické zajištění věci, jsou povinny orgány činné v trestním řízení doručit neprodleně rozhodnutí o zajištění také osobě, které se věc zajišťuje, přičemž v tomto případě se jedná o usnesení v plném znění, tedy i s patřičným odůvodněním.⁵³ Je logické, že v případě doručení v opačném pořadí, popřípadě současného doručení by mohlo dojít k neúspěšnému zajištění z důvodu zmaření osobou, které měla být věc zajištěna (například výběr nebo přeposlání finančních prostředků z bankovního účtu).

Toto ustanovení také upravuje postup při vyrozumění o zajištění ze strany orgánů činným v trestním řízení vůči institucím a osobám, jež mají v rámci své činnosti povinnost spravovat evidenci, vykonávat dohled nebo jinak sledovat věc, jež má být zajištěna, případně mají takovou povinnost k vlastníku nebo držiteli takové věci. Zároveň tyto orgány nebo osoby nejsou totožné s těmi, které faktické zajištění provádějí (názorným příkladem je registr motorových vozidel). Tento postup je vhodný v případě, že orgány činné v trestním řízení usoudí, že takové vyrozumění může napomoci účelu zajištění. Navíc mohou tyto orgány při své činnosti detekovat podezřelé protiprávní jednání, které se bezprostředně týká zajištěné věci. Vyrozumění uvedených orgánů a osob je však ze strany OČTR nepovinné.⁵⁴ Naproti tomu je povinností orgánů činným v trestním řízení vyrozumět veškeré subjekty, které disponují specifickými právy k zajištěné věci (např. předkupní, nájemní nebo jiná práva), dále osoby, které jsou

⁵² JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Leges, 2023, s. 394-395

⁵³ Důvodová zpráva k zákonu č. 422/2022 Sb., zvláštní část. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-03-01]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgizf6nbsgjpwi6q>>

⁵⁴ DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 669

účastníky řízení, v jehož průběhu byla omezena možnost nakládat s dotčenou věcí. V případě zajištění podílu v obchodní korporaci musí být o této skutečnosti informována samotná obchodní korporace.⁵⁵

- **Způsob provedení zajištění movité věci podle § 79c TŘ**

U movitých věcí je základním prvkem jejich efektivního zajištění odebrání z dispozice, popřípadě vlivu osoby, již je věc zajišťována. Pro takové odebrání z dispozice, popřípadě vlivu uvedené osoby se užijí ustanovení § 78 TŘ, upravující **vydání věci** nebo § 79 TŘ upravující **odnětí věci**.⁵⁶

Zákon v § 79c odstavci 2 TŘ připouští výjimku, v rámci které jsou orgány činné v trestním řízení oprávněny ponechat movitou věc na místě, kde se nachází. Jedná se o případy, při kterých by fyzické odnětí věci představovalo technickou nebo finanční náročnost, došlo by k znehodnocení zajištěné věci nebo věci jejíž je zajišťovaná věc součástí. Náleží sem věci, u kterých je nezbytná speciální péče, nebo je tato péče značně nákladná, nebo je hodnota takové věci nižší než nepatrné hodnoty. O tom, zda bude věc ponechána na místě rozhoduje orgán činný v trestním řízení, který by v daném případě rozhodoval o jejím odnětí. Ze strany osoby, již by taková věc byla odňata, se však nelze ponechání věci na místě dožadovat.⁵⁷ V případech, kdy k takovému ponechání věci na místě dojde, vydá příslušný orgán činný v trestním řízení příkaz k zdržení se nakládání s takovou věcí a tento příkaz vyvěsí v její blízkosti. Právní jednání, které porušuje zákaz obsažený v takovém příkazu, je považováno za neplatné a nevyvolává zamýšlené právní následky.⁵⁸

Prostřednictvím vydání věci, odnětí věci nebo ponechání movité věci na místě (příkaz ke zdržení se nakládání s věcí) však není dokončeno její faktické zajištění jakožto nástroje nebo výnosu z trestné činnosti, popřípadě náhradní hodnoty za ně. Za tímto účelem je třeba vydat a doručit odpovídající usnesení o zajištění dle příslušného ustanovení (pokud nebylo vydáno s předstihem, popřípadě zároveň s vydáním nebo odnětím věci nebo příkazem ke zdržení se nakládání s věcí), a to dle § 79a TŘ nebo § 79g TŘ (zajištění náhradní hodnoty). Vydat příslušné usnesení o zajištění jsou orgány činné

⁵⁵ VÍTKOVÁ, P. *Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 79-82

⁵⁶ Ibid, s. 111

⁵⁷ DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 675

⁵⁸ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Leges, 2023: Leges, 2023, s. 395

v trestním řízení povinné do 96 hodin od vydání (odnětí) věci, případně od vydání příkazu ke zdržení se nakládání s věcí. Tato lhůta představuje záruku pro osobu, již je věc odebrána z dispozice nebo vlivu, aby v co nejkratší době disponovala zákonnou možností chránit svá majetková práva vztahující se k dané věci (podání stížnosti proti usnesení o zajištění).⁵⁹

- **Ohledání nemovité věci podle § 79d TŘ**

V případě zajištění nemovitosti je obligatorní náležitostí ohledání nemovité věci, které slouží k tomu, aby se zjistilo, zejména v jakém stavu se daná nemovitost nachází, popřípadě lze tímto úkonem vyhodnotit, zda je vůbec zajištění konkrétní nemovitosti účelné.

Ohledání nemovité věci lze provést jen na základě příkazu k ohledání nemovité věci. K vydání takového příkazu je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení soudce, který tak postupuje na návrh státního zástupce. Samotné ohledání nemovité věci jsou oprávněny provést všechny orgány činné v trestním řízení, přičemž policejní orgán tak činí z pokynu soudu nebo státního zástupce.

Před ohledáním nemovité věci je povinen orgán činný v trestním řízení, který ohledání provádí, vyrozumět o tomto úkonu (zejména o době a místě konání) vlastníka nemovité věci, nebo osobu žijící s vlastníkem ve společné domácnosti. Tato povinnost platí i u dalších osob, u nichž orgány činné v trestním řízení disponují informací, že mají k nemovitosti další práva (zejména se může jednat o nájemníky). Vlastníku i ostatním uvedeným osobám zákon ukládá povinnost umožnit ohledání nemovité věci.

Ač je hlavním účelem ohledání nemovité věci zjistit její aktuální stav, může orgán činný v trestním řízení provádějící takové ohledání zajistit postupem dle § 79c TŘ věci zjištěné v rámci ohledání nemovitosti. Tyto věci jsou definovány zákonem jako: *movitá věc anebo stroj nebo jiné upevněné zařízení, které jsou součástí nemovité věci a jsou oddělitelné*. Zároveň však musí být splněna podmínka, že jsou u těchto věcí dány důvody pro jejich zajištění dle § 79a TŘ.

⁵⁹ DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017, s. 675-676

Výše popsaným postupem však nelze analogicky realizovat zajištění důkazů. Pro zajištění důkazů zjištěných při ohledání nemovité věci je nutné obstarat příkaz k domovní prohlídce, případně příkaz k prohlídce jiných prostor a pozemků.

Důležité je zmínit, že k ohledání nemovité věci, lze z důvodu přesného stanovení její hodnoty a případně stavu, přizvat osoby, jež disponují znalostmi z příslušných oborů (znalce v oboru stavebnictví, realit, statiky budov apod.).⁶⁰

- **Účinky zajištění podle § 79e TŘ**

Absolutní neplatnost právních jednání osoby, vůči které zajištění směřuje, která porušují zákazy stanovené v rozhodnutí o zajištění. Důležitým aspektem je skutečnost, že soud k neplatnosti takových právních jednání přihlíží i bez návrhu. Je zde však stanovena podmínka, že dotčená osoba musí být o následcích porušení zákazu poučena.⁶¹

V případě jiných řízení civilního charakteru, která mohou zasáhnout do vlastnických práv, je k zajištěným věcem požadován předchozí souhlas předsedy senátu nebo v přípravném řízení státního zástupce bez kterého s věcí, které se takové zajištění týká, nelze nakládat v rámci výkonu rozhodnutí, veřejné dražby, exekuce nebo insolvenčního řízení. Podstatou je, že zajištěný majetek pocházející z trestné činnosti nebude bez vědomí orgánů činných v trestním řízení použit k uspokojení pohledávek. Na jejich úhradu se prioritně užije věc, která není zajištěna jako majetek pocházející z trestné činnosti.⁶²

K převodu či ke zřízení práva k zajištěné věci je v některých případech nutný zápis do evidence vedené podle zvláštních právních předpisů. Aby zápis, jehož žadatelem je osoba, které byla věc zajištěna, mohly subjekty spravující konkrétní evidenci uskutečnit, potřebují k tomu souhlas předsedy senátu, popř. státního zástupce jako v předchozím případě.

Zásadní účinek má i zajištění nemovitosti, u které byl podán návrh na zápis práv do katastru nemovitostí ze strany osoby, které má být tato nemovitost zajištěna. V případě, že ze strany katastrálního úřadu nedojde k pravomocnému rozhodnutí ve věci

⁶⁰ VÍTKOVÁ, P. *Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 121-123

⁶¹ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021, s. 384

⁶² NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2017, s. 216-217

podaného návrhu před vydáním usnesení o zajištění této nemovitosti, ztrácí podaný návrh právní účinky. Ztráta právních účinků podaného návrhu nabývá platnosti datem nabytí právní moci usnesení o zajištění. To je účinná prevence před nežádoucí manipulací s nemovitostí v kritickém intervalu bezprostředně předcházejícímu jejímu zajištění.⁶³

Zajištění pohledávky na účtu má za účinek, že takové zajištění se vztahuje k peněžním prostředkům nacházejícím se na účtu, a to v době doručení rozhodnutí o zajištění subjektu, který účet spravuje. Zajištění se týká peněžních prostředků až do výše uvedené v rozhodnutí o zajištění, včetně příslušenství. S takto zajištěnými peněžními prostředky je zakázáno jakkoli manipulovat, pokud trestní řád nestanoví jinak. Dojde-li k situaci, při které je rozhodnutím o zajištění zajištěna částka převyšující aktuální zůstatek na účtu, týká se zajištění i peněžních prostředků připsaných na účet po takovém zajištění.⁶⁴

- **Zrušení nebo omezení zajištění podle § 79f TR**

U každého zajištění majetku je nutné průběžně přezkoumávat, zda stále trvají důvody pro jeho zajištění, popřípadě zda trvají důvody zajištění v daném rozsahu. Pokud tedy tyto důvody pominuly, je třeba zajištění zrušit nebo omezit. Pokud dojde ke zrušení zajištění věci ponechané na místě, je třeba odvolat i příkaz k zdržení se nakládání s věcí.

Po nabytí právní moci usnesení o zajištění, kterým byla věc zajištěna, má osoba, jíž se usnesení týká, právo žádat o zrušení, popřípadě omezení zajištění. V případě, že osoba zažádá o zrušení nebo omezení zajištění, je třeba o této žádosti nepadleně rozhodnout. To může učinit předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce, popřípadě po jeho předchozím souhlasu policejní orgán. Pro zamezení nadměrného zatížení orgánů činných v trestním řízení byla stanovena lhůta 30 dnů, po kterou nelze opakovaně podat žádost o zrušení či omezení zajištění, v případě, že předchozí žádost byla zamítnuta a v nové žádosti nejsou uvedeny nové důvody pro zrušení či omezení zajištění. Proti usnesení o zrušení nebo omezení, je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.⁶⁵

⁶³ VÍTKOVÁ, P. *Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 91-92

⁶⁴ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2017, s. 217

⁶⁵ VÍTKOVÁ, P. *Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 96-97

Pokud je vydáno usnesení o zrušení či omezení zajištění, doručí se orgánům a osobám, kterým bylo doručeno usnesení o zajištění. Toto usnesení o zrušení či omezení zajištění se doručuje ve zkrácené formě, tedy bez odůvodnění. Subjekty, které byly o rozhodnutí zajištění vyrozuměny, musí být vyrozuměny o jeho zrušení či omezení, v případě omezení rozsahu zajištění jsou vyrozuměny jen ty subjekty, kterých se to týká.⁶⁶

- **Změna zajištěné věci podle § 79h TŘ**

Osoba má v určitých případech možnost namísto zajištěné věci složit adekvátní náhradu v peněžních prostředcích. Tímto však nesmí být ohrožen účel trestního řízení, zejména nelze přijmout náhradu za nebezpečný nástroj trestné činnosti, případně věc, u které je možnost ji vrátit původnímu majiteli. Tento postup je výhodný i pro stát, vzhledem k odpadnutí nákladů spojených se správou původně zajištěné věci.⁶⁷

O náhradě za zajištěnou věc rozhoduje předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo s jeho předchozím souhlasem policejní orgán. Proti tomuto rozhodnutí je opět přípustná stížnost s odkladným účinkem.

4.2 Zajištění náhradní hodnoty podle § 79g TŘ

Jedná se o speciální institut, použitelný v případech, kdy z nejrůznějších důvodů není možné zajistit nástroj trestné činnosti nebo bezprostřední či zprostředkovaný výnos z trestné činnosti. Tímto způsobem lze zajistit ekvivalent hodnoty původního nástroje či výnosu. Tento postup lze aplikovat jen u osoby, která byla povinna strpět původní zajištění. Není podmínkou, že touto osobou musí být osoba obviněného.⁶⁸ V případě zajištění náhradní hodnoty se postupuje obdobně jako při zajištění dle § 79a TŘ.

Zajištění náhradní hodnoty lze použít jen v případě, pokud na základě dostatečně konkrétních a ověřitelných informací zjištěných v rámci trestního řízení je možné učinit

⁶⁶ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2017, s. 218

⁶⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 326/2023 Sb., zvláštní část. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-03-08]. Dostupné z: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgizv6mzsgzpw6q>>

⁶⁸ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020, s. 763-764

závěr o existenci výnosů z trestné činnosti, které není možné z faktických příčin vydat, odejmout nebo zajistit.⁶⁹

Oproti zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti lze u zajištění náhradní hodnoty v odůvodněných případech vyhovět návrhu osoby, které byla náhradní hodnota zajištěna, a povolit jí provedení úkonu, jež se týká této náhradní hodnoty. Rozhodnutí o povolení takového úkonu může vydat pouze předseda senátu nebo v přípravném řízení státní zástupce. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, která má odkladný účinek.⁷⁰

V tomto případě je však nutné zvážit kromě skutečnosti, že existují podstatné zákonné argumenty také možný následek úkonu, o nějž je žádáno, a to zejména k zabránění znehodnocení zajištěné náhradní hodnoty případně jejímu vyvedení ze zajištění. Účel tohoto právního úkonu tkví v umožnění korekce možných neúměrných důsledků, které mohou vzniknout při zajištění náhradní hodnoty, která nemá souvislost s trestnou činností.⁷¹

⁶⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 9. 2021, sp. zn. 9To 50/2021.

⁷⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 3. 2019, sp. zn. 6To 14/2019.

⁷¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 10. 2019, sp. zn. 9To 59/2019.

5 Činnost FAÚ – zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu

Finanční analytický úřad představuje klíčovou instituci v systému zajišťování výnosů z trestné činnosti v České republice. Z tohoto důvodu mu byla věnována samostatná kapitola této bakalářské práce.

5.1 Finanční analytický úřad

Finanční analytický úřad (dále jen FAÚ) je již od roku 1996 úřadem, který v České republice zastává úlohu takzvané finanční zpravodajské jednotky. V tomto ohledu je členem mezinárodní sítě finančních zpravodajských jednotek (FIU), které spolu kooperují již od roku 1997 v takzvané Egmontské skupině. Do roku 2017 FAÚ spadl pod gesci Ministerstva financí jako jeden z jeho odborů.⁷²

Na základě Směrnice Evropského parlamentu a rady EU 2015/849 ze dne 20. 5. 2015, která mimo jiné požadovala od členských států zřízení provozně nezávislých a samostatných finančních zpravodajských jednotek, jejichž nezávislost a samostatnost by jim zajišťovala pravomoci a schopnost vykonávat své úkoly svobodně, byla Česká republika nucena tehdejší FAÚ osamostatnit od Ministerstva financí a zřídit jej jako samostatný.⁷³

Tak se stalo od 1. 1. 2017 a FAÚ jako samostatný úřad nadále zastává veškeré činnosti předchozího úřadu, a to s celorepublikovou působností. FAÚ je nejdůležitější institucí, která se specializuje na prevenci a potírání legalizace výnosů z trestné činnosti, financování terorismu, ale také financování šíření zbraní hromadného ničení. FAÚ rovněž plní úlohu hlavního koordinátora při uplatňování mezinárodních sankcí a funguje jako kontrolní a správní orgán v oblasti boje proti praní špinavých peněz, financování terorismu a mezinárodním sankcím.⁷⁴

⁷² DRAŽKOVÁ, M. *AML v dohledu nad finančním trhem*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 97

⁷³ Směrnice - 2015/849 - EN - EUR-Lex – bod37, [online]. [cit. 2025-02-12]. Dostupné z: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32015L0849>>

⁷⁴ Výroční zpráva FAÚ 2017, [online]. [cit. 2025-01-07]. Dostupné z: <<https://fau.gov.cz/files/vyrocnizprava-financniho-analytickeho-uradu-za-rok-2017.pdf>> s.6

- **Egmontská skupina**

Egmontská skupina spojuje 177 finančních zpravodajských jednotek (dále jen FIU) z různých zemí světa. Hlavním cílem této skupiny je sdílet informace a zkušenosti v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Veškeré FIU po celém světě, které jsou členy Egmontské skupiny, mají dle mezinárodních standardů AML/CFT (zkratka z anglického Anti-Money Laundering/ Countering the Financing of Terrorism, což znamená opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu) přímo povinnost sdílet mezi sebou informace, ale hlavně mají povinnost zapojovat se do mezinárodní spolupráce. Egmontská skupina tak funguje jako globální finanční zpravodajské fórum a ulehčuje a podporuje kooperaci mezi členskými FIU. Skupina Egmont také podporuje snahy mezinárodních partnerů a dalších zainteresovaných stran při zavádění rezolucí a prohlášení Rady bezpečnosti OSN, Finanční akční skupiny (FATF) a ministrů financí G20.⁷⁵ V souvislosti s ruskou vojenskou agresí na Ukrajině skupina Egmont Group dne 18. 10. 2023, pro zachování své pověsti, k zajištění jednoty a k ochraně dalších zájmů skupiny, dočasně pozastavila členství společnosti Rosfinmonitoring (FIU Ruské federace).⁷⁶

5.2 Činnost FAU

Činnosti a pravomoci FAU se řídí dvěma hlavními zákony. Zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen AML zákon) a zákonem č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů.⁷⁷

Jak už vyplývá z názvu úřadu, hlavním prvkem opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu (dále jen AML/CFT) je analýza vyhledaných podezřelých obchodů ve finančním sektoru. Finanční sektor je však natolik obsáhlý, že nelze na tento dostatečně dohlížet jen prostředky FAÚ. Proto je klíčovým aspektem dozoru nad

⁷⁵ About the Egmont Group. [online]. [cit. 2025-03-01]. Dostupné z: <<https://egmontgroup.org/about/>>

⁷⁶ Výroční zpráva skupiny Egmont 2022-2023 s. 5. [online]. [cit. 2025-02-10]. Dostupné z: <<https://egmontgroup.org/wp-content/uploads/2024/07/2022-2023-Egmont-Group-Annual-Report.pdf>> a EG Chair's Statement on the Status of Rosfinmonitoring's Membership. [online]. [cit. 2025-03-07]. Dostupné z: <<https://egmontgroup.org/news/eg-chairs-statement-on-the-status-of-rosfinmonitorings-membership/>>

⁷⁷ O úřadu FAU. [online]. [cit. 2025-02-10]. Dostupné z: <<https://fau.gov.cz/o-uradu#kdo-jsme-a-co-delame>>

finančním sektorem vytvoření distribuovaného dozorového systému zahrnujícího spolupráci mezi FAU a takzvanými povinnými osobami (zejména banky, ostatní finanční instituce a další subjekty), na které jsou částečně převedeny povinnosti dle AML zákona.⁷⁸

- **Povinné osoby a jejich základní úkoly a povinnosti**

Povinné osoby jsou specifikovány v ustanovení § 2 AML zákona. Vzhledem ke skutečnosti, že podstatná část úkolů a povinností je převedena na povinné osoby, tyto si musí v rámci své činnosti mimo jiné nastavit opatření a postupy pro identifikaci rizik a jejich minimalizaci a nastavit systém detekce neboli vyhledávací činnosti takzvaného podezřelého obchodu.

Podezřelý obchod není ze zákona v České republice vymezen žádnou finanční hodnotou a je definován ustanovením § 6 AML zákona takto:

„Podezřelým obchodem se pro účely tohoto zákona rozumí obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo podezření, že v obchodu užitě prostředky jsou určeny k financování terorismu, nebo že obchod jinak souvisí nebo je spojen s financováním terorismu, anebo jiná skutečnost, která by mohla takovému podezření nasvědčovat“.

V tomto ustanovení v odstavci 1 pod písmeny a) až j) jsou uvedeny příklady možných podezřelých obchodů, které by měly být základním kamenem identifikace podezřelého obchodu pro povinné osoby, ale také by měly sloužit jako podnět pro povinné osoby k určení vlastních rozlišovacích kritérií k detekci podezřelého obchodu v souvislosti s charakterem odvětví jejich podnikání, potažmo i na jejich profesní dovednosti a vědomosti. V případě, že povinná osoba u nějakého obchodu zjistí atributy, které jsou identické nebo na stejném principu s příklady podezřelého obchodu viz výše, popřípadě jsou identické nebo na stejném principu s interními příklady podezřelého obchodu jednotlivých povinných osob, není dána podmínka k okamžitému oznámení podezřelého obchodu (dále jen OPO) ze strany povinné osoby. V případě detekce možného podezřelého obchodu by mělo ze strany povinné osoby následovat vyhodnocení celé situace, především vyhodnocením dat, které poskytl klient. Tento má

⁷⁸ Výroční zpráva FAÚ 2017, [online]. [cit. 2025-01-07]. Dostupné z: <<https://fau.gov.cz/files/vyrocnizprava-financniho-analytickeho-uradu-za-rok-2017.pdf>>

povinnost spolupracovat s povinnou osobou (například uvést zdroj finančních prostředků vkládaných na jeho bankovní účet).

Až po takovémto vyhodnocení a v případě, že daný obchod se jeví stále jako podezřelý, následuje ze strany povinné osoby podání OPO Finančnímu analytickému úřadu, které upravuje ustanovení § 18 AML zákona. Nicméně jsou i případy, kdy vzhledem k časové nouzi je nutné, provést podání OPO neprodleně.⁷⁹

Mimo výše uvedené se jedná o podezřelý obchod vždy v případech, které jsou uvedeny v ustanovení § 6 odst. 2 AML zákona. Jedná se o případy, které jsou spojeny s uplatněním sankcí dle zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí ze strany České republiky. První případ podezřelého obchodu, který je vždy podezřelým obchodem a je tedy nutné neprodlené podání OPO, je specifikován v § 6 odst. 2 písm. a) AML zákona a jedná se o skutečnost, kdy *klientem, osobou ve vlastnické nebo řídicí struktuře klienta, skutečným majitelem klienta, osobou jednající za klienta nebo osobou, která se jinak podílí na obchodu a je povinné osobě známa, je osoba, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí.*

Druhým případem, kdy se jedná o podezřelý obchod vždy, specifikovaným v ustanovení § 6 odst. 2 písm. b) AML zákona, jde o situaci, kdy *předmětem obchodu je nebo má být zboží nebo služby, vůči nimž Česká republika uplatňuje sankce podle zákona o provádění mezinárodních sankcí.* I v tomto případě se jedná o situaci, kdy povinná osoba daný obchod nijak neposuzuje, ale ihned podává OPO. Pro potřebu FAÚ, povinných osob, OČTR a dalších jsou různými způsoby zveřejněny seznamy subjektů, kterých se předmětné sankce dle ustanovení § 6 odst. 2 písm. a) AML zákona týkají a tyto jsou průběžně aktualizovány. Uvedené seznamy vyplývají z aktů unijního práva a z rezolucí Rady bezpečnosti OSN, ale i z tuzemských předpisů. Mezi vnitrostátní předpisy patří například zákon č. 1/2023 Sb., o omezujících opatřeních proti některým závažným jednáním uplatňovaným v mezinárodních vztazích (Sankční zákon) a dle tohoto zákona Ministerstvo zahraničních věcí spravuje sankční seznam, který je zveřejněn na jeho stránkách. Dalším vnitrostátním předpisem je nařízení vlády č. 210/2008 Sb., k provedení zvláštních opatření k boji proti terorismu, ve znění nařízení vlády č. 88/2009 Sb., jehož součástí je i seznam sankcionovaných subjektů.

⁷⁹ HLAVINOVÁ, M., PILÍKOVÁ, J., KABEŠ, V. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář.* 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 53-58

Veškeré sankční předpisy EU lze najít na portálu EUR-Lex na adrese <http://eur-lex.europa.eu/> ve všech úředních jazycích EU. Zde se nachází i seznam sankcionovaných subjektů zpracovaný Evropskou komisí, který je pravidelně obnovován. Tento je využíván především povinnými osobami, pro automatizovanou kontrolu výskytu osob na sankčním seznamu. Seznamy těchto osob nebo subjektů najdeme na tzv. Finanční sankční databázi, která je provozována na EU FSF Platformě. Na tuto platformu je však třeba mít založen účet „EU Login“. Do současné doby nebyl vyhlášen žádný právní předpis, který by bez souvislosti s konkrétními subjekty upravoval mezinárodní sankce proti konkrétnímu zboží či službám. Uvedené sankce jsou zaměřeny například na Írán nebo KLDK ve spojení s některými nařízeními EU.⁸⁰

- **Činnost FAU po oznámení podezřelého obchodu**

V případě doručení takzvaného OPO provede FAU vlastní operativní analýzu daného podezřelého obchodu. Účelem takové analýzy je posouzení počátečního podezření, které bylo identifikováno povinnou osobou. V rámci této analýzy je základem získání dalších informací potřebných ke stanovení dalších opatření. Vyjma údajů od povinných osob je FAU oprávněn v rámci svého průzkumu požadovat informace od Policie ČR, daňových orgánů, zpravodajských služeb a dalších institucí veřejné správy. Zároveň je nutné poznamenat, že FAU disponuje přístupem do rozsáhlé škály registrů a evidencí, využívá i další ověřené zdroje a zejména spolupracuje při sdílení informací s ostatními FIU ze zahraničí.⁸¹

V rámci dalšího opatření, v případě že se podezřelý obchod analýzou potvrdí, má FAU tři možnosti k předání dalším orgánům.

V případě, že k podezřelému obchodu zjistí takové informace, které nasvědčují skutečnosti, že mohl být spáchán trestný čin, **podává trestní oznámení** konkrétnímu útvaru Policie ČR s celostátní působností, který trestní oznámení postoupí věcně a místně příslušnému policejnímu orgánu.⁸²

⁸⁰ HLAVINOVÁ, M., PILÍKOVÁ, J., KABEŠ, V. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 61

⁸¹ Systémová opatření v detailech. App. Beck-online.cz [online]. [cit. 2025-02-07]. Dostupné z: <<https://fau.gov.cz/systemova-opatreni-v-detailech>>

⁸² TVRDÝ, J., VAVRUŠKOVÁ, A. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 171-173

Dalším případem je situace, ve které jsou v rámci analýzy zjištěny informace zásadní pro činnost Policie ČR, orgány Finanční správy ČR nebo Celní správy ČR. V těchto situacích FAU tyto **informace postoupí** těmto orgánům.⁸³ Zde je důležité zmínit, že zde není vyžadováno povinné informování uvedených orgánů v případě, že FAU tuto informaci oznamuje orgánům činným v trestním řízení, a to z důvodu že podáním těchto informací ostatním uvedeným orgánům by mohlo mít nežádoucí důsledky.⁸⁴

Poslední možností je takzvané **postoupení významných informací**. Takovým případem může být zjištění informací, které jsou významné z hlediska ochrany důležitých hospodářských, finančních, nebo bezpečnostních zájmů. FAU má právo tyto informace předat příslušným orgánům v ČR nebo v EU. Těmito orgány jsou například ČNB nebo Úřad pro zastupování státu. Výše uvedený postup však neplatí jen v rámci analýzy OPO od povinných osob, ale i na základě provedeného vlastního šetření, kontrolní činnosti či jiných podnětů.⁸⁵

5.3 Opatření vůči právům klienta

V následujících řádcích je nutné zmínit dvě oprávnění, kterými disponují FAU a povinné osoby a v rámci jejich aplikace je citelně zasahováno do práv klientů povinných osob. Jedná se o instituty **neuskutečnění obchodu** a **odklad splnění příkazu klienta**.

- **Neuskutečnění obchodu**

Institut **neuskutečnění obchodu** je oprávnění definované § 15 AML zákona, které náleží výhradně povinným osobám. K tomuto je nutné zmínit, že výraz „oprávnění“ zde figuruje v pozici prikazující. Jedná se totiž o závazné pravidlo pro povinné osoby, které přímo ukládá povinnost odepřít realizaci obchodu v situacích, které jsou definovány tímto ustanovením. Toto pravidlo poskytuje povinné osobě prostředek, díky němuž může

⁸³ Výroční zpráva FAU za rok 2022 s.6. [online]. [cit. 2025-02-09]. Dostupné z: <<https://fau.gov.cz/files/vyrocní-zpráva-financniho-analytickeho-uradu-za-rok-2022.pdf>>

⁸⁴ TVRDÝ, J., VAVRUŠKOVÁ, A. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 173

⁸⁵ HLAVINOVÁ, M., PILÍKOVÁ, J., KABEŠ, V. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 264-265

klienta přimět k potřebné spolupráci při provádění identifikace a kontrole, zejména k doložení dokumentů vztahujících se k takovému ochodu.⁸⁶

Na základě uplatnění tohoto institutu ze strany povinné osoby, je klient povinen spolupracovat a poskytnout dostatečnou součinnost, aby vyvrátil pochybnosti o takovém obchodu a v případě, že tak neučiní, povinná osoba takový obchod neuskuteční nebo neuzavře či ukončí obchodní vztah s klientem. V takovém případě může dojít ze strany povinné osoby k podání OPO, v rámci kterého musí povinná osoba upozornit na skutečnost, že je v daném případě uplatněn institut neuskutečnění obchodu.⁸⁷

Naopak v případě plné součinnosti klienta, nemusí vždy znamenat ukončení postupu neuskutečnění obchodu, ale i přes veškerou snahu klienta k vyvrácení jakýchkoli podezření je nutné ze strany povinné osoby podání OPO (jedná se zejména o případy dodání padělaných nebo záměrně vytvořených dokumentů). Rozhodnutí povinné osoby o podání OPO je podmíněno zhodnocením veškerých okolností u každého případu.⁸⁸

- **Odklad splnění příkazu klienta**

Tento úkon je definován v § 20 AML zákona. Jedná se o zcela klíčový a značně efektivní prostředek FAU a povinných osob v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. Tento nástroj má za úkol zabránit zmaření nebo podstatnému ztížení zajištění výnosu z trestné činnosti nebo prostředků určených k financování terorismu. V návaznosti na tento úkon je totiž možné (v případech kdy je to opodstatněné) ze strany orgánů činných v trestním řízení užít zajišťovací institut Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti dle ustanovení § 79a TŘ. Zde je nutné zmínit, že oproti institutu neuskutečnění obchodu jsou zde velké rozdíly v aplikaci. Jedná se zejména o skutečnost, že v případě odkladu splnění příkazu klienta, není klient ze strany povinných osob či FAU informován o jeho aplikaci. V daném případě je také ze strany povinné osoby vždy nutné podání OPO.

⁸⁶ Instituty omezení vlastnického práva na základě zákona o AML. [online]. [cit. 2025-02-10]. Dostupné z: <<https://fau.gov.cz/files/instituty-omezeni-vlastnickeho-prava-na-zaklade-zakona-o-aml.pdf>>

⁸⁷ TVRDÝ, J., BÁRTOVÁ, A. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 143-144

⁸⁸ TVRDÝ, J., VAVRUŠKOVÁ, A. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 98

Vzhledem ke skutečnosti, že o tomto úkonu není informován klient, jsou zde nastaveny zákonné lhůty, které nelze překročit. Jedná se o lhůtu 24 hodin, po kterou lze ze strany povinné osoby uplatňovat odklad splnění příkazu klienta. Jakmile povinná osoba uplatní tento institut, je povinná neprodleně podat OPO. Je-li to nutné vzhledem k době šetření, disponuje FAU oprávněním tuto lhůtu prodloužit o další dva dny, což musí učinit v uvedené lhůtě 24 hodin.⁸⁹

V rámci šetření OPO, které je podáno na základě uplatnění institutu Odklad splnění klienta má FAU oprávnění uložit svým rozhodnutím jakékoli povinné osobě (i u jiné, než která v daném případě podávala OPO) provedení neprodleného opatření k zajištění majetku na omezenou dobu. Může jít opět o odložení splnění příkazu klienta, ale také o zajištění konkrétní věci či majetku, přičemž je nutné v rozhodnutí detailně specifikovat, co přesně má být zajištěno a v jakém rozsahu. Toto opatření lze provést až na dobu tří pracovních dnů.⁹⁰

V případech provedení odkladu splnění příkazu klienta v průběhu kterých FAU podá trestní oznámení orgánům činným v trestním řízení, tímto oznámením končí předchozí lhůty a je započata nová lhůta tří pracovních dnů, po dobu které pokračuje odklad splnění příkazu klienta, popřípadě zajištění majetku. Tato lhůta je určena k možnosti konání orgánů činných v trestním řízení, zejména realizovat příslušné zajišťovací úkony v rámci trestního řízení vůči majetku, u kterého byl v předchozí fázi povinou osobou, popřípadě FAU, proveden úkon odklad splnění příkazu klienta, popřípadě byl v souvislosti s odkladem splnění příkazu klienta zajištěn. V případě, že povinná osoba od orgánů činných v trestním řízení v průběhu této lhůty neobdrží rozhodnutí o zajištění předmětného majetku, provede následující den po ukončení lhůty příkaz klienta.⁹¹

Institut odkladu splnění příkazu klienta se ukázal jako klíčový nástroj, který umožňuje efektivní koordinaci mezi finančním sektorem a orgány činnými v trestním řízení při zajišťování výnosů z trestné činnosti.

⁸⁹ Instituty omezení vlastnického práva na základě zákona o AML. [online]. [cit. 2025-02-10]. Dostupné z: <<https://fau.gov.cz/files/instituty-omezeni-vlastnickeho-prava-na-zaklade-zakona-o-aml.pdf>>

⁹⁰ HLAVINOVÁ, M., PILÍKOVÁ, J., KABEŠ, V. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 185-186

⁹¹ TVRDÝ, J., VAVRUŠKOVÁ, A. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 121-122

Současná právní úprava reflektuje požadavky mezinárodní spolupráce v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. Činnost Finančního analytického úřadu jako člena Egmontské skupiny a implementace směrnic Evropské unie poskytuje efektivní nástroje pro mezinárodní výměnu informací a koordinaci postupů. Systém oznamování podezřelých obchodů povinnými osobami představuje účinný preventivní nástroj, který umožňuje včasnou detekci pokusů o legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Závěrem lze konstatovat, že tato kapitola věnovaná FAÚ a zákonu č. 253/2008 Sb. tvoří klíčový pilíř pro pochopení systémového přístupu k zajištění výnosů z trestné činnosti. Je zde demonstrována skutečnost, že efektivní zajištění výnosů z trestné činnosti vyžaduje nejen správně nastavenou trestněprávní úpravu, ale i specializovanou analytickou kapacitu státu, zastoupenou právě FAU, potažmo povinnými osobami.

6 Kazuistika – postup policejního orgánu při užití zajišťovacích institutů sloužících k odčerpání majetku pocházejícího z trestné činnosti

V této kapitole budou interpretovány a analyzovány kazuistiky, v rámci kterých byly ze strany policejního orgánu SKPV použity jednotlivé zajišťovací úkony sloužící k odčerpání majetku pocházejícího z trestné činnosti.

6.1 Příklad č. 1 – zajištění výnosu z trestné činnosti

Tento případ analyzuje postup policejního orgánu při zajištění výnosu z trestné činnosti, který v době zajištění nebyl majetkem pachatele a měl povahu zprostředkovaného výnosu z trestné činnosti.

Dne 1. 8. 2019 byly policejním orgánem Obvodního oddělení PČR na základě trestního oznámení od OZNAMOVATELKY zahájeny úkony trestního řízení dle § 158 odst. 3 TŘ ve věci přečinu podvodu dle § 209 odst. 1 TZ, kterého se měla dopustit PODEZŘELÁ tím, že uzavřela příkazní smlouvu o zajištění uzavření kupní smlouvy pozemku č. 999/9 v OBCI 1, zavedení inženýrských sítí a výstavby pozemní komunikace. Na základě této příkazní smlouvy přijala PODEZŘELÁ částku 200 000 Kč, přestože neměla oprávnění ani zmocnění od majitele pozemku s pozemkem jakkoli nakládat, či jej nabízet k prodeji, čímž uvedla OZNAMOVATELKU v omyl a předanou finanční částku jí nevrátila. Protiprávním jednáním byla OZNAMOVATELCE způsobena škoda 200 000 Kč.

Dne 4. 12. 2019 byly policejním orgánem SKPV na základě trestního oznámení od OZNAMOVATELE zahájeny úkony trestního řízení dle § 158 odst. 3 TŘ, ve věci zločinu podvodu dle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) TZ, kterého se měla dopustit opět PODEZŘELÁ, obdobným jednáním jako v prvním případě, které se týkalo stejného pozemku, jen způsobená škoda OZNAMOVATELI tentokrát činila 600 000 Kč.

Dne 10. 1. 2020 bylo policejním orgánem SKPV vydáno usnesení dle § 23 odst.3 TŘ per analogiam s odkazem na § 20 odst. 1 TŘ, čímž byly výše uvedené trestní věci spojeny ke společnému řízení.

V rámci prověřování dané věci podali vysvětlení dle § 158 odst. 6 TŘ jednotliví účastníci trestního řízení, byly provedeny analýzy bankovních účtů, finanční šetření a další úkony, na základě kterých bylo jednoznačně zjištěno, že PODEZŘELÁ všechny finanční prostředky jí zaslané OZNAMOVATELKOU a OZNAMOVATELEM využila pro vlastní potřebu. Mimo to použila dotyčná část finančních prostředků na splacení exekuce a také si koupila osobní motorové vozidlo ŠKODA, které zaregistrovala na svoji DCERU.

Z výpisu bankovního účtu PODEZŘELÉ bylo jednoznačně patrné, že předmětné vozidlo bylo uhrazeno z finančních prostředků pocházejících od OZNAMOVATELKY a OZNAMOVATELE. Policejní orgán SKPV z tohoto důvodu předložil OKRESNÍMU STÁTNÍMU ZÁSTUPCI **žádost o vydání předchozího souhlasu se zajištěním dle § 79a odst. 1 TŘ** na vozidlo ŠKODA.

Následně byl STÁTNÍM ZÁSTUPCEM vydán **předchozí souhlas se zajištěním výnosu z trestné činnosti** (vozidla ŠKODA).

Na základě **předchozího souhlasu státního zástupce se zajištěním** byla policejním orgánem vyzvána DCERA PODEZŘELÉ k **vydání věci dle § 78 odst. 1 TŘ**, a to vozidla ŠKODA a souvisejících věcí jako jsou klíčky a doklady k vozidlu.

DCERA PODEZŘELÉ s vydáním věcí dobrovolně souhlasila a vydala je policejnímu orgánu. O vydání předmětných věcí byl sepsán **protokol o vydání věci dle § 78 odst. 1 TŘ**. Vozidlo bylo následně odtaženo na parkoviště PČR k dalšímu opatření.

Téhož dne policejní orgán SKPV vydal **usnesení podle § 79a odst. 1 TŘ o zajištění vozidla ŠKODA, klíčů a dokladů, jako věci, které jsou výnosem z trestné činnosti**, které bylo bezprostředně doručeno DCEŘI PODEZŘELÉ.

Policejnímu orgánu SKPV se nepodařilo dohledat další věci, které by bylo možné zajistit jakožto výnosy z trestné činnosti, popřípadě jako náhradní hodnotu.

V průběhu trestního řízení dále policejní orgán SKPV vydal usnesení dle § 160 odst. 1 TŘ o zahájení trestního stíhání a po provedeném vyšetřování

předložil státnímu zástupci dle § 166 odst. 3 TŘ návrh na podání obžaloby proti OBVINĚNÉ (před doručením usnesení o zahájení trestního stíhání PODEZŘELÉ).

Vozidlo ŠKODA zajištěné dle § 79a odst.1 TŘ jako výnos z trestné činnosti bylo předáno Odboru správy majetku Ministerstva vnitra a vzhledem k tomu, že policejním orgánem SKPV nebylo rozhodnuto o jeho prodeji, bylo v návrhu na podání obžaloby požádáno o rozhodnutí ve věci předmětného vozidla.

Postup orgánů činných v trestním řízení při zajištění výnosu z trestné činnosti:

- zjištění, že výnos z trestné činnosti (podvodně vylákané finanční prostředky) byl částečně použit ke koupi motorového vozidla,
- sepsání žádosti o předchozí souhlas státního zástupce se zajištěním výnosu z trestné činnosti dle § 79a TŘ,
- udělení souhlasu státním zástupcem se zajištěním výnosu z trestné činnosti,
- výzva k vydání věci dle § 78 odst. 1 TŘ vůči dceři PODEZŘELÉ,
- vyhotovení protokolu o vydání věci dle § 78 odst. 1 TŘ,
- ve lhůtě do 96 hodin od vydání věci dle § 78 odst. 1 TŘ bylo vydáno usnesení o zajištění výnosu z trestné činnosti dle § 79a TŘ (takzvané přezajištění).

6.2 Případ č. 2 – zajištění náhradní hodnoty

Druhý případ popisuje zajištění náhradní hodnoty za již spotřebovaný výnos z trestné činnosti, kterým byly finanční prostředky vylákané pojistným podvodem.

Na základě vlastních poznatků byly policejním orgánem SKPV byly dne 16. 1. 2018 zahájeny úkony trestního řízení (dále jen ZÚTŘ) dle § 158 odst. 3 TŘ pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu dle § 210 odst. 1 písm. c), odst. 4 TZ, který byl spáchán ve spolupachatelství podle § 23 TZ, a to dílem dokonaný a dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 TZ. Protiprávního jednání se měla dopustit POJIŠTĚNÁ a její ošetřující LÉKAŘ tím, že v úmyslu získat neoprávněný finanční

prospěch vylákali pojistné plnění od POJIŠŤOVNY 1, neboť při uplatnění práva na pojistné plnění předstírali rozsah a délku léčení úrazu opařeniny-popáleniny levé nohy POJIŠŤENÉ jako popáleninu třetího stupně, ačkoli ve skutečnosti se jednalo o popáleninu nejvýše 2. stupně. Na základě předstíraného úrazu bylo POJIŠŤOVNOU 1 vypočteno pojistné plnění v celkové výši 73 500 Kč, které prozatím nebylo vyplaceno.

Na základě prověřování bylo ZÚTR doplněno o další dva skutky obdobného jednání POJIŠŤENÉ a jejího ošetřujícího LÉKAŘE vůči POJIŠŤOVNĚ 2 a POJIŠŤOVNĚ 3, kterým byla způsobena celková škoda 96 800 Kč.

Při následném prověřování došlo k podání vysvětlení jednotlivých účastníků trestního řízení dle § 158 odst. 3 TŘ, analýze bankovních účtů, vyhotovení znaleckých posudků, provedení finančních šetření a dalších úkonů, na základě kterých bylo dne 15. 11. 2018 zahájeno trestní stíhání dle § 160 odst. 1 TŘ POJIŠŤENÉ a LÉKAŘE jako obviněných ze spáchání přečinu pojistného podvodu podle § 210 odst. 2, odst. 4 TZ, spáchaného ve spolupachatelství podle § 23 TZ, dílem dokonaným a dílem ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 TZ.

Postupem dle § 8 odst. 2 TŘ (výpisem z bankovního účtu) bylo zjištěno, že POJIŠŤENÁ, které byly vyplaceny finanční prostředky pojistného plnění v celkové výši 96 800 Kč, disponuje dvěma bankovními účty u BANKY s aktuálními zůstatky 37 299 Kč a 55 000 Kč. Analýzou těchto bankovních účtů bylo také zjištěno, že se již nejedná o ty konkrétní finanční prostředky vyplacené POJIŠŤOVNOU 2 a POJIŠŤOVNOU 3, a nejde proto o výnosy z trestné činnosti.

Z tohoto důvodu byla policejním orgánem SKPV předložena OKRESNÍMU STÁTNÁMU ZÁSTUPCI žádost o **předchozí souhlas se zajištěním** peněžních prostředků **dle § 79g odst. 1 TŘ ve spojení s § 79a TŘ** na výše uvedených dvou bankovních účtech do celkové výše 96 800 Kč, a to **včetně peněžních prostředků dodatečně došlých jako náhradní hodnoty** za peněžní prostředky vylákané od POJIŠŤOVNY 2 a POJIŠŤOVNY 3, se kterými bylo naloženo nezjištěným způsobem.

Následně byl **státním zástupce udělen předchozí souhlas se zajištěním** prostředků až do výše 96 800 Kč na uvedených bankovních účtech, a to jako **náhradní hodnoty**.

Po udělení souhlasu se zajištěním bylo policejním orgánem SKPV **vydáno usnesení dle § 79g odst. 1 TŘ**, kterým se zajišťuje jako **náhradní hodnota** věc, a to peněžní prostředky až do výše 96 800 Kč, včetně jejich příslušenství a peněžních prostředků dodatečně došlých, které bylo doručeno BANCE a po provedení zajištění těchto prostředků ze strany BANKY také obviněné POJIŠTĚNÉ.

Proti tomuto usnesení podala obviněná POJIŠTĚNÁ prostřednictvím svého obhájce včasnou stížnost.

O této stížnosti rozhodoval OKRESNÍ SOUD, který vydal usnesení dle § 148 odst. 1 písm. c) TŘ, jímž byla stížnost POJIŠTĚNÉ jako nedůvodná **zamítnuta**.

Po provedeném vyšetřování byl podle § 166 odst. 3 TŘ předložen spis s návrhem na podání obžaloby proti obviněným POJIŠTĚNÁ a LÉKAŘ. Současně byl dán podnět k podání návrhu na rozhodnutí o zajištěných prostředcích na účtech obviněné POJIŠTĚNÉ.

Postup orgánů činných v trestním řízení při zajištění náhradní hodnoty:

- dostatečně odůvodněný závěr, že existoval výnos z trestné činnosti (podvodně vylákané finanční prostředky od pojišťoven), které se dle provedených šetření policejního orgánu již nenacházely na bankovních účtech POJIŠTĚNÉ a jejich další pohyb se nepodařilo zjistit,
- zjištění existence dalších finančních prostředků na bankovních účtech POJIŠTĚNÉ, které nebyly výnosem z trestné činnosti,
- sepsání žádosti o předchozí souhlas státního zástupce se zajištěním náhradní hodnoty dle § 79g TŘ ve spojení s § 79a TŘ,
- udělení souhlasu státním zástupcem se zajištěním náhradní hodnoty,
- vydání usnesení o zajištění náhradní hodnoty dle § 79 g TŘ a jeho doručení do banky, po zajištění peněžních prostředků ze strany banky doručení předmětného usnesení POJIŠTĚNÉ,

- zamítnutí stížnosti podané POJIŠTĚNOU ze strany okresního soudu usnesením dle § 148 odst. 1 písm. c) TŘ jako nedůvodné.

6.3 Případ č. 3 – zajištění věci pro důkazní účely

Tento případ znázorňuje situaci, při které byl možný nástroj trestné činnosti případně výnos z trestné činnosti zajištěn jako věc, která může sloužit jako důkaz, a to dle § 78 odst. 1 TŘ **vydání věci**.

Dne 5. 2. 2024 bylo policejnímu orgánu SKPV doručeno trestní oznámení od OZNAMOVATELKY, která se domnívá, že byla PODEZŘELÝM uvedena v omyl v souvislosti s prodejem vozidla LAND ROVER, za které oznamovatelka zaplatila částku 200 000 Kč a v současné době nemá vozidlo, ani jí nebyly vráceny předmětné finanční prostředky.

Dne 7. 2. 2024 byly na základě podání vysvětlení OZNAMOVATELKY dle § 158 odst. 6 TŘ zahájeny úkony trestního řízení dle § 158 odst. 3 TŘ ve věci podezření ze spáchání přečinu podvod dle § 209 odst. 1,3 TZ.

Dne 7. 2. 2024 podal vysvětlení dle § 158 odst. 6 TŘ PODEZŘELÝ, který se k dané věci vyjádřil, nerozporoval skutečnost, že OZNAMOVATELCE prodal výše uvedené vozidlo, ale odmítl, že se po prodeji vozidla s OZNAMOVATELKOU domluvili na vrácení vozidla z důvodu špatného technického stavu a že by jí měl slíbit vrácení peněz.

Dne 9. 2. 2025 bylo provedeno operativní šetření po daném vozidle, přičemž bylo zjištěno, že by se mohlo nacházet v OBCI v blízkosti Prahy. Následně policejní orgán SKPV provedl šetření v OBCI a našel zde odstavené vozidlo odpovídající vozidlu, které popisovala OZNAMOVATELKA. Avšak odstavené vozidlo bylo opatřeno jinou registrační značkou. Obhlídkou vozidla bylo zjištěno, že nemá identifikační číslo vozidla (dále jen VIN) na čelním skle. Policisté na místě pojali podezření, že by se mohlo jednat o vozidlo OZNAMOVATELKY s upravenými identifikátory. Následně byla provedena lustrace předmětného vozidla, čímž byl zjištěn jeho MAJITEL. Ten byl následně vypátrán v jednom z rodinných domů nacházejících se v blízkosti místa nálezů vozidla. Na místě byl kontaktován MAJITEL, který ihned po výzvě, aby na vozidle ukázal VIN z důvodu jeho řádného

ztotožnění, uvedl, že na něm provedl neoprávněný přepis na svoji osobu s předchozím nedovoleným zásahem do VIN. Dotyčný potvrdil, že se opravdu jedná o vozidlo OZNAMOVATELKY.

Ihned poté byl MAJITEL **vyzván k vydání vozidla dle § 78 odst. 1 TŘ**, s čímž dobrovolně souhlasil. Vozidlo bylo otaženo na parkoviště PČR k dalšímu opatření.

Následně byl MAJITEL vyzván k podání vysvětlení dle § 158 odst. 7 TŘ na nejbližší služebnu PČR, kde mu byl předán **protokol o vydání věci dle § 78 odst. 1 TŘ**.

Poté byl policejním orgánem SKPV **vydán dle § 79c odst. 3 TŘ příkaz k zdržení se nakládání s věcí** (vozidlem OZNAMOVATELKY), ve kterém se zakazuje, aby s věcí uvedenou v příkazu bylo jakkoli právně nebo fakticky nakládáno způsobem, který by vedl k zmaření účelu zajištění, zejména aby byla věc převedena na jiného, zatížena, poškozena nebo zničena. V příkazu byl MAJITEL vozidla poučen, že úmyslné porušení tohoto příkazu je trestným činem maření výkonu rozhodnutí a vykázání podle § 337 TZ a že právní jednání učiněné v rozporu se zákazem uvedeným v příkazu je neplatné, přičemž soud k neplatnosti přihlédne i bez návrhu. Tento příkaz byl předán MAJITELI.

Dále MAJITEL podal vysvětlení dle § 158 odst. 6 TŘ, v němž se plně vyjádřil ke všem skutečnostem svého protiprávního jednání a nezákonnému nabytí předmětného vozidla, které nemělo žádnou souvislost s PODEZŘELÝM.

Vzhledem ke skutečnosti, že předmětné vozidlo bylo zajištěno jako věc, která může sloužit pro důkazní účely, nebylo nutné provést jeho takzvané „přezajištění“, vydáním usnesení dle § 79a TŘ.

V následujících dnech bylo vyžádáno odborné vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví defektoskopie, metalografie a technická diagnostika dle § 105 odst. 1, odst. 5 TŘ týkající se předmětného vozidla.

Dne 19. 4. 2024 bylo vyhotoveno zmíněné odborné vyjádření, z něhož vyplývá, že s pravděpodobností blížící se jistotě se jedná o vozidlo OZNAMOVATELKY.

S ohledem na zjištěné skutečnosti bylo policejním orgánem SKPV vydáno **usnesení o vydání věci dle § 80 odst. 1 TŘ** (předmětného vozidla) OZNAMOVATELCE, které bylo zasláno do vlastních rukou OZNAMOVATELCE i MAJITELI. Proti tomuto usnesení nebyla podána stížnost a nabylo právní moci.

Po nabytí právní moci usnesení bylo předmětné vozidlo vydáno OZNAMOVATELCE. O tom byl policejním orgánem SKPV vyhotoven protokol o vydání věci.

Věc podezření z přečinu podvodu dle § 209 odst. 1, odst. 3 TZ osoby PODEZŘELÉHO byla odložena usnesením dle § 159a odst. 1 TŘ a věc protiprávního jednání MAJITELE byla zaslána jako poznatek policejnímu orgánu dle místní a věcné příslušnosti.

Postup policejního orgánu při zajištění vozidla:

- vypátrání místa, kde se nacházelo předmětné vozidlo,
- odůvodněné zjištění, že se jedná o věc důležitou pro trestní řízení (v tomto případě věc sloužící pro důkazní účely i výnos z trestné činnosti),
- výzva k vydání věci (vozidla s příslušenstvím) dle § 78 odst. 1 TŘ MAJITELI vozidla, který následně věci dobrovolně vydal,
- vyhotovení a předání protokolu o vydání věci osobě MAJITELE,
- vydání příkazu dle § 79c odst. 3 TŘ k zdržení se nakládání s věcí a jeho následné doručení MAJITELI,
- vzhledem ke skutečnosti, že předmětná věc nebyla třeba k dalšímu řízení, nepřicházelo v úvahu její propadnutí nebo zabrání a není pochyb o jejím vlastníkovi, bylo vydáno usnesení dle § 80 odst. 1 TŘ o vydání vozidla OZNAMOVATELCE,
- jelikož proti tomuto usnesení nebyla podána stížnost, byla předmětná věc vydána OZNAMOVATELCE.

6.4 Příklad č. 4 – zajištění náhradní hodnoty

Poslední případ popisuje zajištění náhradní hodnoty v podobě nemovitosti.

Dne 2. 10. 2023 byly policejním orgánem SKPV na základě trestního oznámení od OZNAMOVATELE zahájeny úkony trestního řízení dle § 158 odst. 3 TŘ pro podezření ze spáchání trestného činu podvodu dle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) TZ, který byl spáchán ve spolupachatelství podle § 23 TZ. Protiprávního jednání se měla dopustit PODEZŘELÁ s dosud NEZJIŠTĚNÝM PACHATELEM vydávajícím se za jejího manžela tím, že v úmyslu získat neoprávněný finanční prospěch dne 5.5.2020 v obci P uzavřeli kupní smlouvu o prodeji BYTU, který byl ve společném jmění PODEZŘELÉ a jejího MANŽELA za částku 3 333 000 Kč, ačkoli si byli vědomi, že tuto kupní smlouvu uzavírají neoprávněně i za manžela PODEZŘELÉ bez jeho vědomí a souhlasu. Na základě této smlouvy vylákali z OZNAMOVATELE částku 3 333 000 Kč.

Při následném prověřování dané věci podali vysvětlení dle § 158 odst. 6 TŘ jednotliví účastníci trestního řízení, byly provedeny analýzy bankovních účtů, finanční šetření, znalecké posudky v oboru kriminalistika se specializací na zkoumání ručního písma a další úkony trestního řízení na základě kterých bylo dne 27. 9. 2024 zahájeno trestní stíhání dle § 160 odst. 1 TŘ PODEZŘELÉ jako obviněné ze spáchání zločinu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 4 písm. d) TZ. Za NEZNÁMÉHO PACHATELE se nepodařilo ustanovit konkrétní osobu.

V průběhu předmětného trestního řízení proběhlo i civilní řízení u OKRESNÍHO SOUDU mimo jiné ve věci žaloby MANŽELŮ (PODEZŘELÁ a její MANŽEL) na určení vlastnického práva BYTU. Policejnímu orgánu SKPV byl doručen rozsudek OKRESNÍHO SOUDU, z kterého vyplývá, že předmětný BYT patří do společného jmění MANŽELŮ (PODEZŘELÁ a její MANŽEL). Z uvedeného rozsudku bylo jednoznačně patrné, že OZNAMOVATELI vznikla škoda ve výši 3 333 000 Kč, jelikož předmětný BYT jím zakoupený zůstal z rozhodnutí soudu v majetku MANŽELŮ.

V rámci vyšetřování bylo provedeno opětovné finanční šetření, kterým bylo zjištěno, že OBVINĚNÁ (před doručením usnesení o zahájení trestního stíhání PODEZŘELÁ) nabyla do svého výhradního vlastnictví nemovitost v souvislosti s dědickým řízením (majetek získaný v dědickém řízení nepatří do společného jmění manželů). Vzhledem ke skutečnosti, že se nepodařilo zajistit výnos z předmětné trestné

činnosti a být užitý k podvodnému jednání byl ve společném jmění manželů (OBVINĚNÉ a jejího MANŽELA, který nebyl pachatelem), rozhodl se policejní orgán SKPV pro zajištění **náhradní hodnoty**, a to NEMOVITOSTI Z DĚDICTVÍ. Policejní orgán SKPV z tohoto důvodu předložil OKRESNÍMU STÁTNÍMU ZÁSTUPCI **žádost o vydání předchozího souhlasu se zajištěním NEMOVITOSTI Z DĚDICTVÍ dle § 79g odst. 1 TŘ ve spojení s § 79a TŘ jako náhradní hodnoty** za peněžní prostředky vylákané od OZNAMOVATELE, s kterými bylo naloženo nezjištěným způsobem.

Následně byl **státním zástupcem udělen předchozí souhlas se zajištěním NEMOVITOSTI Z DĚDICTVÍ**, a to jako **náhradní hodnoty**.

Po udělení souhlasu se zajištěním bylo policejním orgánem SKPV **vydáno usnesení dle § 79g odst. 1 TŘ**, kterým se zajišťuje jako **náhradní hodnota** věc, a to NEMOVITOST Z DĚDICTVÍ, které bylo doručeno ve zkrácené podobě (bez odůvodnění) na příslušný KATASTRÁLNÍ ÚŘAD a po provedení zajištění této nemovitosti ze strany KATASTRÁLNÍHO ÚŘADU také OBVINĚNÉ.

Provedeným znaleckým posudkem pro přesné stanovení hodnoty NEMOVITOSTI Z DĚDICTVÍ bylo zjištěno, že její obvyklá hodnota je 3 200 000 Kč, což takřka odpovídá způsobené škodě ve výši 3 333 000 Kč.

Po provedeném vyšetřování byl policejním orgánem SKPV podle § 166 odst. 3 TŘ předložen spis s návrhem na podání obžaloby proti OBVINĚNÉ. Současně byl dán podnět k podání návrhu na rozhodnutí o zajištěné **náhradní hodnotě**.

Postup orgánů činných v trestním řízení při zajištění náhradní hodnoty:

- dostatečně odůvodněné zjištění, že existoval výnos z trestné činnosti (finanční prostředky), který se nepodařilo zajistit,
- zjištění nemovitosti ve výhradním vlastnictví obviněné, která nebyla výnosem z trestné činnosti,
- sepsání žádosti o předchozí souhlas státního zástupce se zajištěním náhradní hodnoty dle § 79 g TŘ ve spojení s § 79a TŘ,
- udělení souhlasu státním zástupcem se zajištěním náhradní hodnoty,

- vydání usnesení o zajištění náhradní hodnoty dle § 79g TR a jeho doručení na katastrální úřad, po zajištění nemovitosti ze strany katastru nemovitostí doručení předmětného usnesení OBVINĚNÉ,
- zachování principu proporcionality s ohledem na způsobenou škodu a hodnotu zajištěné NEMOVITOSTI Z DĚDICTVÍ (náhradní hodnota).

Závěr

Předkládaná bakalářská práce se komplexně věnuje problematice zajištění majetku pocházejícího z trestné činnosti v českém právním řádu. Autor se v ní zaměřil zejména na vymezení zákonných podmínek pro užití zajišťovacích institutů a zhodnocení současné trestněprávní úpravy.

V práci jsou definovány základní pojmy věc důležitá pro trestní řízení, nástroj trestné činnosti, výnos z trestné činnosti, náhradní hodnota a také legalizace výnosů z trestné činnosti. Detailně byly popsány podmínky pro zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti dle § 79a TŘ a pro zajištění náhradní hodnoty dle § 79g TŘ, včetně postupu při doručování rozhodnutí o zajištění, postupu při zajištění movitých věcí a ohledání nemovitých věcí.

Autor za významnou přidanou hodnotou práce považuje propojení trestněprávní úpravy zajišťování majetku pocházejícího z trestné činnosti s činností Finančního analytického úřadu. Celistvé uchopení problematiky umožňuje nejen základní seznámení se zajišťovacími úkony, ale i rámcový náhled na činnost státního orgánu (FAU) v boji proti legalizaci výnosů z trestné činnosti.

Ke splnění hlavního cíle významně přispěla praktická část práce prostřednictvím konkrétních kazuistik z praxe policejního orgánu SKPV, v níž autor demonstroval praktické uplatnění zákonných podmínek zajišťovacích úkonů v reálných podmínkách. Kazuistiky byly zvoleny cíleně, aby obsáhly zajištění zprostředkovaného výnosu z trestné činnosti v podobě vozidla zakoupeného z prostředků získaných podvodem, zajištění náhradní hodnoty za původní vylákané peněžní prostředky, zajištění věci pro důkazní účely, která mohla být současně výnosem z trestné činnosti a také zajištění nemovitosti jako náhradní hodnoty.

Aktuální trestněprávní úpravu lze považovat za efektivní a dostatečnou. Novela provedená zákonem č. 55/2017 Sb. významně zlepšila systematiku zajišťovacích úkonů sjednocením postupů pro všechny druhy věcí pod jednotné ustanovení § 79a TŘ. Tato změna eliminovala předchozí fragmentaci právní úpravy, která rozlišovala postupy podle kategorie zajišťovaných věcí. Zavedení jasné definice věcí důležitých pro trestní řízení podle § 77b TŘ přispělo k vyšší právní jistotě a zároveň stanovilo jednoznačnou prioritu zajištění věcí pro důkazní účely.

Významným krokem bylo také zavedení definice nástroje a výnosu trestné činnosti přímo do výkladových ustanovení trestního zákoníku, a to novelou č. 287/2018 Sb., které poskytují jasný právní rámec pro aplikaci zajišťovacích úkonů.

Přesto současná právní úprava vykazuje určité nedostatky, kterých mohou využívat zejména pachatelé dlouhodobé trestné činnosti a samozřejmě zločinecké organizace. Orgány činné v trestním řízení, vzhledem k omezeným kapacitám zaměstnanců a jejich zatížeností oznámenými skutky, nejsou schopny zachytit veškerou páchanou trestnou činnost, která generuje nelegální zisky. Jedná se o takzvanou latentní trestnou činnost, kterou dochází k významnému obohacení jejích pachatelů. Jde zejména o hospodářskou trestnou činnost, trestnou činnost na úseku drogové kriminality (výroba, distribuce a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami) a v současné době o značně rozšířenou kyberkriminalitu. Pachatelé prostředky získané touto skrytou trestnou činností následně využívají pro svou potřebu a navyšují tak svůj majetek do rozměrů, kterých by svojí legální činností, pokud ji vůbec provozují, nikdy nedosáhly. Takový majetek je současnou právní úpravou, s výjimkou zajištění náhradní hodnoty (která však musí splňovat podmínku přiměřenosti), v podstatě nedosažitelná. V současné době je však tento problém řešen návrhem zákona o odčerpání majetku protiprávního původu v rámci boje proti organizované trestné činnosti, porušování mezinárodních sankcí, legalizaci výnosů z trestné činnosti a související trestné činnosti a o změně dalších souvisejících zákonů. Návrh tohoto zákona byl od 28. 1. 2025 v připomínkovém řízení a 25. 2. 2025 byl ukončen sběr připomínek.

Bakalářská práce poskytla komplexní analýzu problematiky zajištění majetku pocházejícího z trestné činnosti v českém právním řádu. Práce prokázala, že současná právní úprava dané problematiky představuje funkční systém nástrojů a postupů, který však vyžaduje kontinuální adaptaci na nové způsoby a rozvoj páchané trestné činnosti. Kombinace teoretické analýzy s praktickými kazuistikami poskytla ucelený pohled na aplikaci zajišťovacích institutů v praxi.

Na úplný závěr práce je nutno dodat, že s ohledem na závažnost zvoleného tématu představuje nedostatek odborné literatury v podobě zejména absence aktuálních komentářů k trestnímu řádu, významné omezení pro zpracování této problematiky na odpovídající odborné úrovni.

7 Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. DRAŽKOVÁ, M. *AML v dohledu nad finančním trhem*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. 144 s. ISBN 978-80-7400-837-5.
2. DRAŠTÍK, A., FENYK, J. a kol. *Trestní řád. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2017. 2552 s. ISBN 978-80-7552-600-7.
3. FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní*. 8. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2024. 880 s. ISBN 978-80-7676-898-7.
4. FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 952 s. ISBN 978-80-7598-306-0.
5. GŘIVNA, T., ŠÁMAL, P., VÁLKOVÁ, H. a kol. *Oběti trestných činů. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. 792 s. ISBN 978-80-7400-793-4.
6. HLAVINOVÁ, M., PILÍKOVÁ, J., KABEŠ, V. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022. 550 s. ISBN 978-80-7400-860-3.
7. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 7. vydání. Praha: Leges, 2023. 960 s. ISBN 978-80-7502-687-3.
8. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020. 1360 s. ISBN 978-80-7502-395-7.
9. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2021. 944 s. ISBN 978-80-7502-550-0.
10. NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2017. 446 s. ISBN 978-80-7380-677-4.
11. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 3014 s. ISBN 978-80-7400-043-0.
12. ŠÁMAL, P., GŘIVNA, T., BOHUSLAV, L., NOVOTNÝ, O., HERCEG, J., VANDUCHOVÁ, M. a kol. *Trestní právo hmotné*. 9. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. 1204 s. ISBN 978-80-7598-764-8.

13. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. 4968 s. ISBN 978-80-7400-893-1.
14. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád – komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 4720 s. ISBN 978-80-7400-465-0.
15. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020. 3331 s. ISBN 978-80-7400-807-8.
16. TVRDÝ, J., BÁRTOVÁ, A. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a předpisy související*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 515 s. ISBN 978-80-7400-099-7.
17. TVRDÝ, J., VAVRUŠKOVÁ, A. *Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. 581 s. ISBN 978-80-7400-688-3.
18. VÍTKOVÁ, P. *Zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty podle § 79a až 79g trestního řádu*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 228 s. ISBN 978-80-7598-551-4.

Elektronické zdroje

1. About the Egmont Group. [online]. 2025 [cit. 2025-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://egmontgroup.org/about/>>
2. Důvodová zpráva k zákonu č. 326/2023 Sb., zvláštní část. App. Beck-online.cz [online]. 5. 4. 2023 [cit. 2025-03-08]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgizv6mzsgzpw6q>>
3. Důvodová zpráva k zákonu č. 422/2022 Sb., zvláštní část. App. Beck-online.cz [online]. 9. 3. 2022 [cit. 2025-03-01]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgizf6nbsgjpwi6q>>
4. Důvodová zpráva k zákonu č. 253/2006 Sb., obecná část. App. Beck-online.cz [online]. 25. 5. 2005 [cit. 2025-01-18]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga3f6mrv-gnpwi6q>>

5. Důvodová zpráva k zákonu č. 265/2001, zvláštní část. App. Beck-online.cz [online]. 15. 11. 2000 [cit. 2025-01-15]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgayv6mrwgvpwi6q>>
6. Důvodová zpráva k zákonu č. 287/2018 Sb., obecná část. App. Beck-online.cz [online]. 31. 1. 2018 [cit. 2025-02-15]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge4f6mryg5pwi6q>>
7. Důvodová zpráva k zákonu č. 55/2017 Sb., obecná část. App. Beck-online.cz [online]. 21. 3. 2016 [cit. 2025-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqge3v6njvl5shu>>
8. EG Chair's Statement on the Status of Rosfinmonitoring's Membership. [online]. 18. 10. 2023 [cit. 2025-03-07]. Dostupné z WWW: <<https://egmont-group.org/news/eg-chairs-statement-on-the-status-of-rosfinmonitorings-membership/>>
9. Instituty omezení vlastnického práva na základě zákona o AML. [online]. 2018 [cit. 2025-02-10]. Dostupné z WWW: <<https://fau.gov.cz/files/instituty-omezeni-vlastnickeho-prava-na-zaklade-zakona-o-aml.pdf>>
10. O úřadu FAU. [online]. 1. 10. 2022 [cit. 2025-02-10]. Dostupné z WWW: <<https://fau.gov.cz/o-uradu#kdo-jsme-a-co-delame>>
11. Směrnice - 2015/849 - EN - EUR-Lex – bod37, [online]. 5. 6. 2015 [cit. 2025-02-12]. Dostupné z WWW: <<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32015L0849>>
12. Systémová opatření v detailech. [online]. 2025 [cit. 2025-02-07]. Dostupné z WWW: <<https://fau.gov.cz/systemova-opatreni-v-detailech>>
13. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 1. vydání (2. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2022. 3376 s. ISBN 978-80-7400-807-8. Online. 28. 6. 2022 [cit. 2025-01-07]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgjpwk232ge4dcxzs&tocid=nnptembsgjpwk232ge4dcxzs>>

14. ŠČERBA, F. a kol. *Trestní zákoník. Komentář. 1. vydání (3. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2024. 3376 s. ISBN 978-80-7400-807-8. Online. 1. 1. 2025 [cit. 2025-03-07]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembsgvpwk232ge4dcxzt>>
15. Výroční zpráva FAÚ 2017, [online]. 4/2018 [cit. 2025-01-07]. Dostupné z WWW: <<https://fau.gov.cz/files/vyrocní-zpráva-finančního-analytického-uradu-za-rok-2017.pdf>>
16. Výroční zpráva FAU za rok 2022 s.6. [online]. 6/2023 [cit. 2025-02-09]. Dostupné z WWW: <<https://fau.gov.cz/files/vyrocní-zpráva-finančního-analytického-uradu-za-rok-2022.pdf>>
17. Výroční zpráva skupiny Egmont 2022-2023 s. 5. [online]. [cit. 2025-02-10]. Dostupné z WWW: <<https://egmontgroup.org/wp-content/uploads/2024/07/2022-2023-Egmont-Group-Annual-Report.pdf>>

Judikatura

1. ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Nález Ústavního soudu [ze dne 13. 03. 2018], sp. zn. II. ÚS 1367/17. App.beck-online.cz [online] 13. 3. 2018 [cit. 2025-04-07]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwexzsgaytqxzugzpxk43o&refSource=search&ols=II.%20%C3%9AS%201367/17&searchScope=all&searchType=normal>>
2. ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. Usnesení Ústavního soudu [ze dne 09. 10. 2007], sp. zn. I. ÚS 105/07-2. App.beck-online.cz [online] 9. 10. 2007 [cit. 2025-04-04]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwemjxgu3tmmc7ovzq&ols=%22.I.%20%C3%9AS%20105/07-2%22>>
3. ČESKO. VRCHNÍ SOUD. Usnesení Vrchního soudu v Praze [ze dne 09. 09. 2021], sp. zn. 9To 50/2021. App.beck-online.cz [online] 9. 9. 2021 [cit. 2025-04-10]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwemjxgu3tmmc7ovzq&ols=%22.I.%20%C3%9AS%20105/07-2%22>>

view.seam?documentId=njuweobyga3daoc7oz4wezls&refSource=ols-citation&ols=9To%2050/2021>

4. ČESKO. VRCHNÍ SOUD. Usnesení Vrchního soudu v Praze [ze dne 06. 03. 2019], sp. zn. 6To 14/2019. App.beck-online.cz [online] 6. 3. 2019 [cit. 2025-04-24]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwenjzguydgns7oz4wezls&refSource=ols-citation&ols=6To%2014/2019>>
5. ČESKO. VRCHNÍ SOUD. Usnesení Vrchního soudu v Praze [ze dne 10. 10. 2019], sp. zn. 9To 59/2019. App.beck-online.cz [online] 10. 10. 2019 [cit. 2025-04-28]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwenjzguydgok7oz4wezls&refSource=ols-citation&ols=9To%2059/2019>>
6. ČESKO. VRCHNÍ SOUD. Usnesení Vrchního soudu v Praze [ze dne 14. 06. 2022], sp. zn. 3 To 50/2022. App.beck-online.cz [online] 14. 6. 2022 [cit. 2025-04-04]. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwemjqgeztiojxl53hsytfoi&refSource=ols-citation&ols=3%20To%2050/2022>>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
2. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
3. ČESKO. Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

8 Seznam zkratek

AML – Anti-Money Laundering (opatření proti praní špinavých peněz)

AML/CFT – Anti-Money Laundering/Countering the Financing of Terrorism

CFT – Countering the Financing of Terrorism (protiopatření proti financování terorismu)

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

FAU/FAÚ – Finanční analytický úřad

FATF – Finanční akční skupina

FIU – Finanční zpravodajské jednotky

G20 – Skupina dvaceti

OPO – Oznámení podezřelého obchodu

OSN – Organizace spojených národů

PČR – Policie České republiky

Písm. – Písmeno

RR – Rámcové rozhodnutí Rady

SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování

Sp. Zn. – Spisová značka

TŘ – Trestní řád

TZ – Trestní zákoník

VIN – Identifikační číslo vozidla

ZÚTŘ – Zahájeny úkony trestního řízení